

ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΚΑΙ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Στεφανία Βοσκού

διπλωματική εργασία
Ιούλιος 2020
επιβλέπων καθηγητής: Κ. Μωραΐτης
αρχιτεκτόνων μηχανικών ε.μ.π

Περιδιαβαίνοντας στο Ιστορικό Κέντρο της Λεμεσού και στο παραλιακό της μέτωπο, η εντύπωση που αποκομίζει ο επισκέπτης είναι ότι οι χώροι αυτοί βρίσκονται σε συνεχή μεταβατική κατάσταση. Η ραγδαία ανάπτυξη έχει αναβαθμίσει σημαντικά την γενική εικόνα της πόλης, ωστόσο, οι χώροι εστίασης και ψυχαγωγίας, που εισβάλλουν στο κέντρο της, εκτοπίζουν όλες τις άλλες λειτουργίες, με τους πολίτες στο σύνολο τους να αδυνατούν να αναγνωρίσουν τη σημασία και τις αξίες του δημόσιου ανοικτού χώρου.

Η παρούσα διπλωματική εργασία επιχειρεί να επαναπροσδιορίσει τον ρόλο που διαδραματίζουν οι δημόσιοι ανοικτοί χώροι, με σκοπό την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής, μια ανάπτυξη που θα εστιάζει στη διαλεκτική αρμονία μεταξύ λειτουργικής και κοινωνικοπολιτιστικής πραγματικότητας.

Η στρατηγική επέμβασης βασίζεται στη δημιουργία ενός πυρήνα δράσης και έλξης, που θα αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου πράσινου δικτύου, το οποίο θα ενοποιήσει τους δημόσιους χώρους στο Ιστορικό Κέντρο της Λεμεσού.

Η Πλατεία Ηρώων βρίσκεται στο κέντρο της περιοχής μελέτης, και αποτελεί ιστορική πλατεία της Λεμεσού. Είναι ζωντανό παράδειγμα δημόσιου χώρου που αδυνατεί να εκπληρώσει τον ρόλο του ως προς το κέντρο της πόλης. Εκείνο που τη χαρακτηρίζει διαχρονικά, είναι η παροδική λειτουργία της, που έρχεται σε αντίθεση με την ευνοϊκή θέση και το μέγεθος της.

Στο κέντρο της βρίσκεται το Μνημείο, αφιερωμένο στους ήρωες των απελευθερωτικών αγώνων της Ελλάδας και της Κύπρου. Με τη μορφή και τη θέση του, λειτουργεί ως σημείο αναφοράς και πνευματικός πυρήνας, καθιστώντας την πλατεία κεντρική όχι μόνο ως προς τη χωροθέτηση αλλά και εννοιολογικά.

Ο ανασχεδιασμός της Πλατείας, επιχειρεί να την επαναπροσδιορίσει με στόχο την αισθητική-λειτουργική αναβάθμιση, και την ανάδειξη του Μνημείου της, χωρίς ωστόσο να διασπάσει την ιστορική υπόσταση της περιοχής.

Η κεντρική ιδέα βασίζεται στον τονισμό των αξόνων συμμετρίας του Μνημείου, έτσι ώστε να είναι περίοπτο και εμβληματικό. Αυτό γίνεται εφικτό με την βύθιση του κατακόρυφου άξονα, και τη δημιουργία μίας πλατφόρμας κίνησης περιμετρικά του Μνημείου.

Η καταβύθιση, προσφέρει στο Μνημείο την εντύπωση ότι αιωρείται, δίνοντας στην στιβαρή του μορφή ένα ανάλαφρο χαρακτήρα. Ταυτόχρονα, παραχωρεί την απαραίτητη σημασία και στον υπόγειο χώρο, ο οποίος μετατρέπεται σε ημιυπαίθριος.

Η υλοποίηση της υπόγειας και περιμετρικής κίνησης, στοχεύει στην απόδοση ζωής και χρήσης στο χώρο, μέσα από σημεία στάσης και διέλευσης.

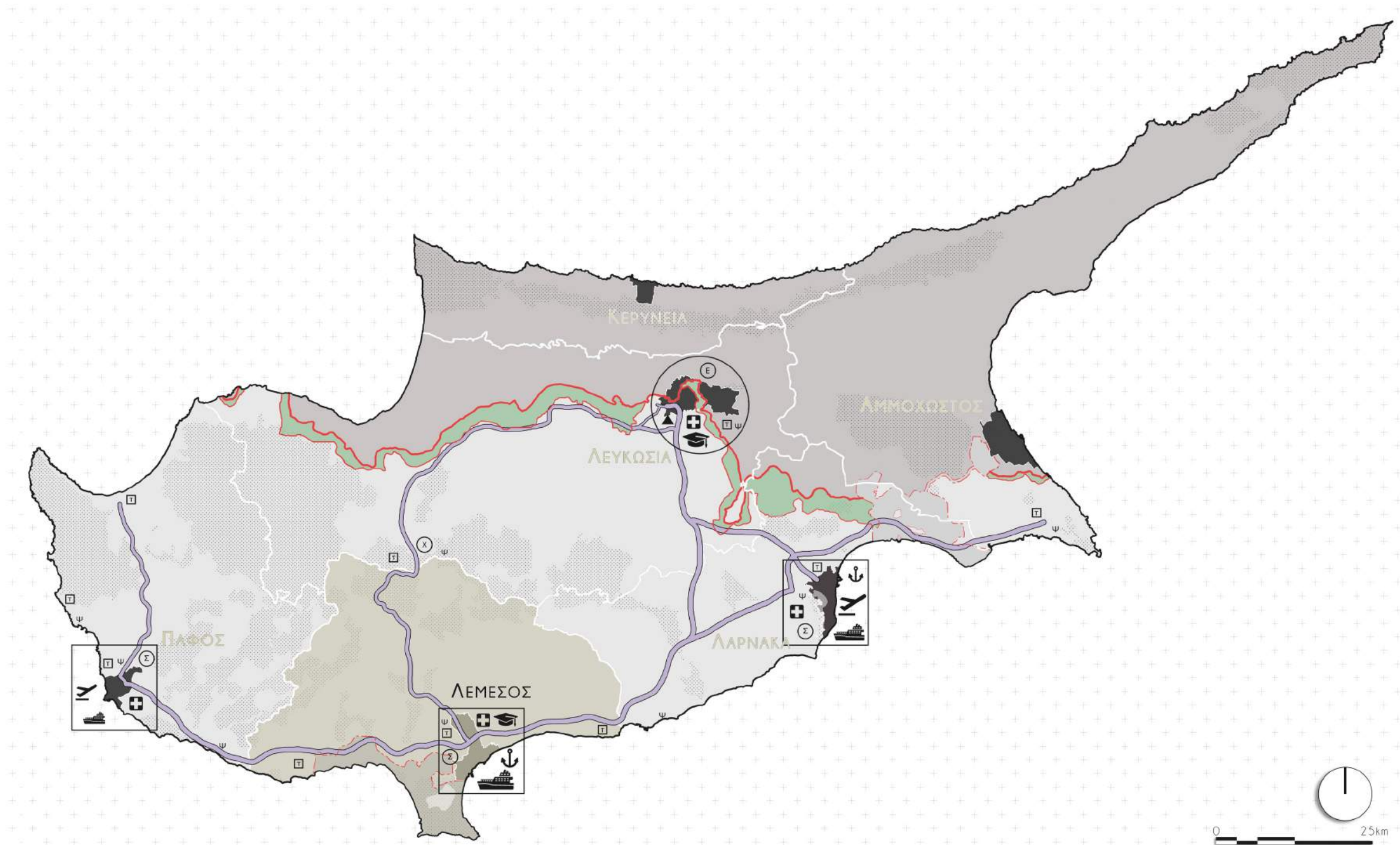
Κάτω από την πλατεία, αναπτύσσεται εκθεσιακός χώρος και βιβλιοθήκη, χώροι οι οποίοι λειτουργούν υποστηρικτικά ως προς την ταυτότητα του Μνημείου και της ευρύτερης περιοχής.

Η πλατεία γειτνιάζει με κτίρια του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου και το Θέατρο Ριάλτο, επομένως οι νέες λειτουργίες ενισχύουν τις πολιτιστικές και κοσμικές δραστηριότητες της περιοχής.

Η φύτευση επιλέγεται να είναι γραμμική ώστε να σηματοδοτεί την κεντρικότητα του Μνημείου.

Η χωροθέτηση τόσο των υπαίθριων, όσο και των κλειστών χώρων, τους επιτρέπει να λειτουργούν παράλληλα και ανεξάρτητα. Συνεπώς, η πρόταση επιχειρεί να αναζωογονήσει και να αναδείξει εκ νέου τον υφιστάμενο χώρο με απλές και ουσιαστικές χειρωνακίες.

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ_το θέμα

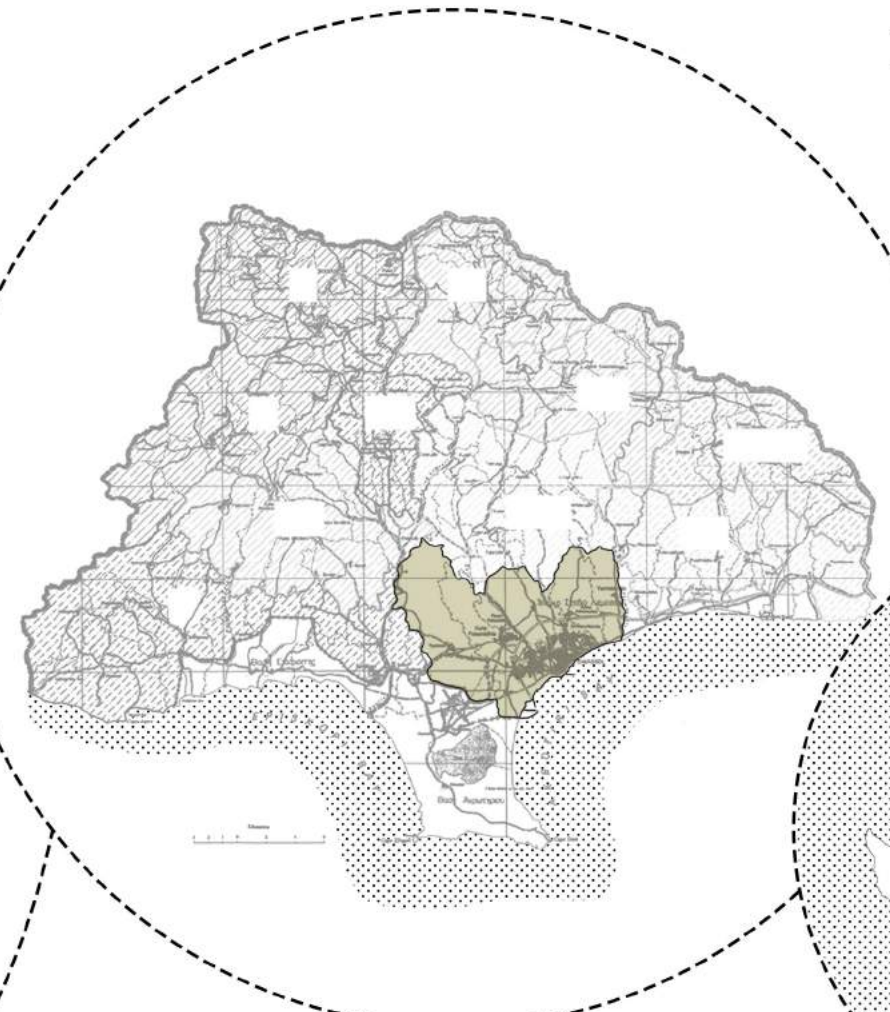
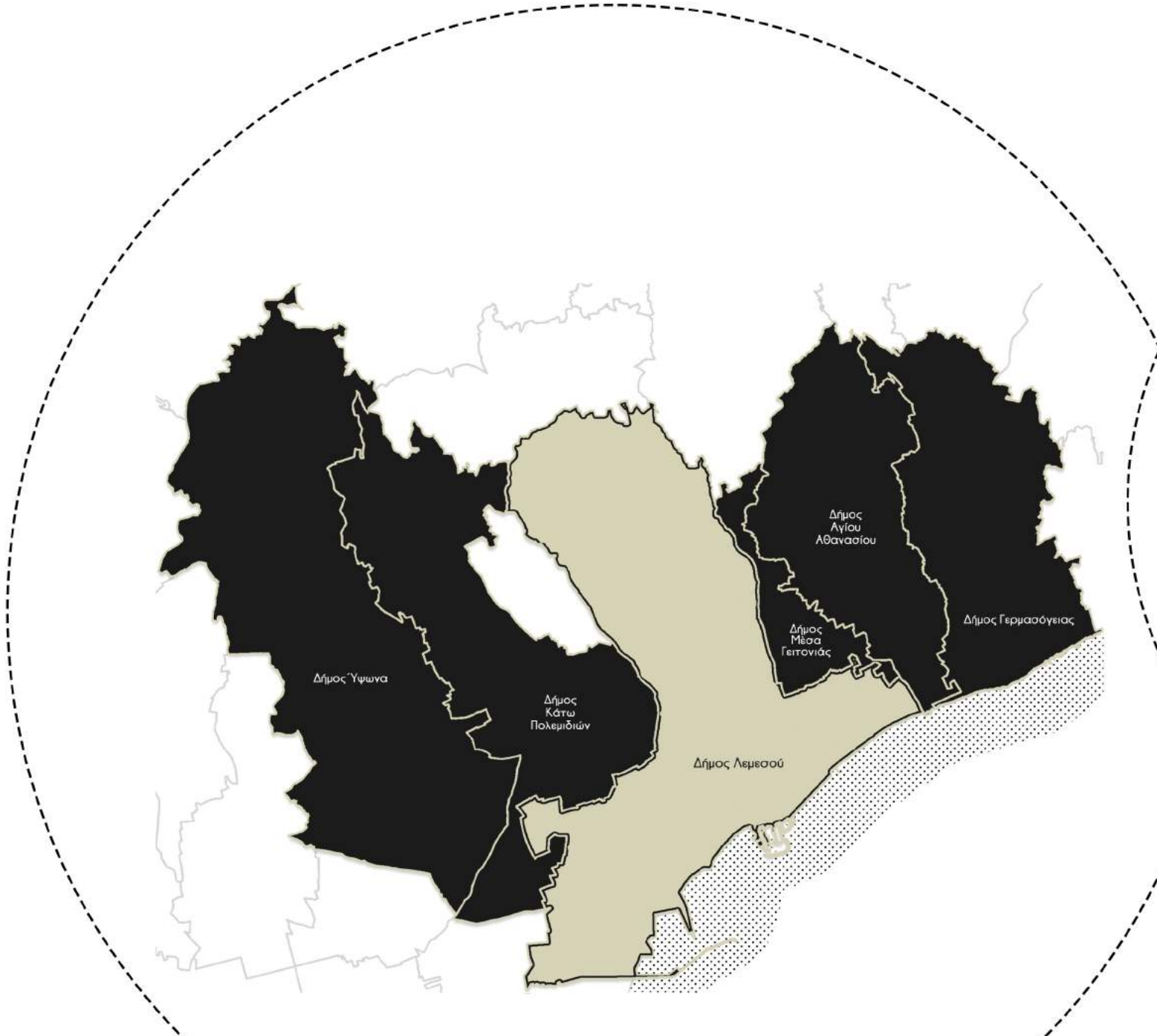
- ΟΙΚΙΣΜΟΙ**
 πρωτεύουσα
 περιφερειακό κέντρο
 όρια επαρχίας
 πόλη
 παρεμβαλλόμενη γραμμή του Ο.Η.Ε.
 βρετανικές βάσεις
 περιοχές υπό τουρκική κατοχή
- ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ**
 δίκτυο αυτοκινητόδρομου
 διεθνής αεροδρόμιο
 λιμάνι
 μαρίνα
- ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ**
 κρατικό πανεπιστήμιο
 νοσοκομείο
- ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ**
 περιοχές παύσης 2000
 περιοχή ψυχαγωγίας
 τουριστική αξιοποίηση
 εθνικό πολιτιστικό κέντρο
 εθνικό/χειμερινό/αστικό κέντρο αθλητισμού

ΛΕΜΕΣΟΣ_η θέση και η σημασία της πόλης

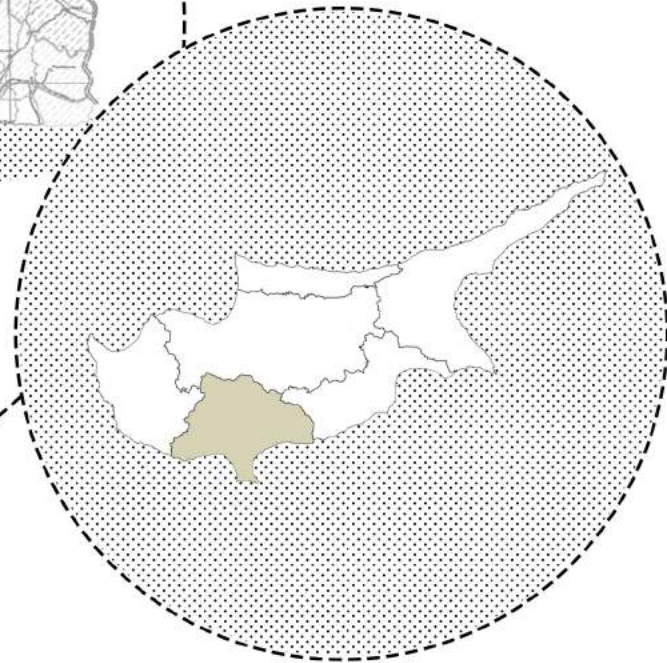
Η Λεμεσός είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Κύπρου, και η νοτιότερη της Ευρώπης. Ο πληθυσμός της ανέρχεται στους 245.000 κατοίκους. Αποτελεί το μεγαλύτερο λιμάνι του νησιού κι ένα από τα μεγαλύτερα της Ανατολικής Μεσογείου. Έχει γνωρίσει αλματώδη ανάπτυξη, ιδίως μετά το 1974, όταν λόγω της τουρκικής εισβολής χάθηκε το άλλο σημαντικό λιμάνι της Κύπρου, η Αμμόχωστος. Είναι Νεότερη πόλη, αν και αρχαιολογικές ενδείξεις, κυρίως ταφικά σύνολα, συνδέουν την αρχή της ιστορίας της με την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού III, γύρω στο 2000 π.Χ. Βρίσκεται στο νοτιότερο τμήμα της Κύπρου, χτισμένη αμφιθεατρικά πάνω στο Κόλπο Ακρωτηρίου. Η ανάπτυξη της πόλης αναχαιτίζεται από τις Βρετανικές Στρατιωτικές Βάσεις Ακρωτηρίου στα δυτικά, έτσι η πόλη εξαπλώνεται προς τα ανατολικά, κατά μήκος και ακτινικά του παραλιακού της μετώπου. Τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται με μεγάλο ρυθμό, και γίνεται γνωστή για την πλούσια νυχτερινή ζωή, τον κοσμοπολίτικο χαρακτήρα και την πολιτιστική της παράδοση.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ

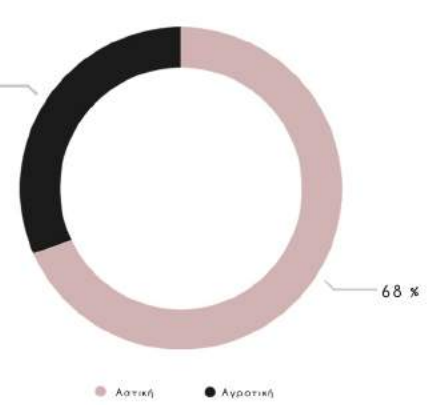
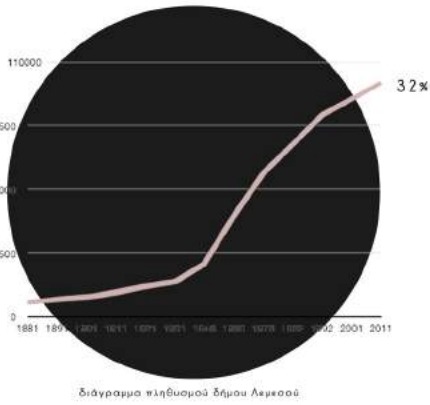
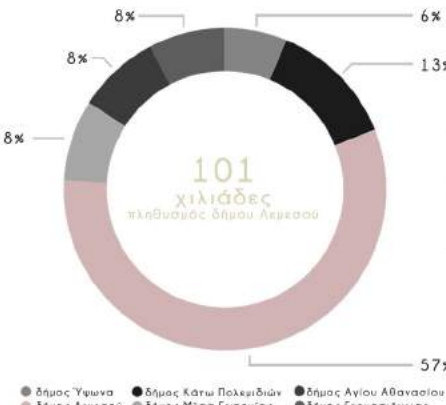
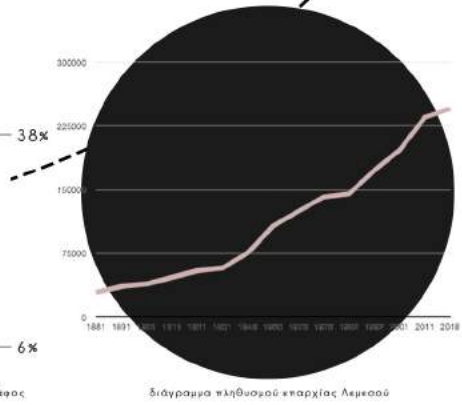
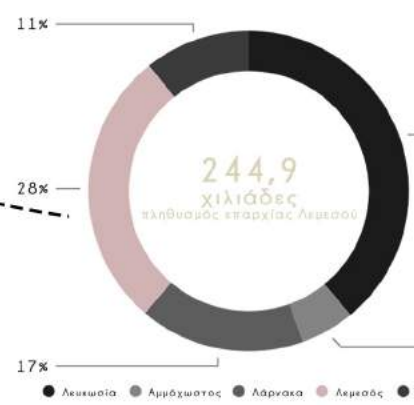
- νοτιότερη πόλη της Κύπρου και της Ευρώπης
- δεύτερη μεγαλύτερη πόλη του νησιού, τόσο σε πληθυσμό, όσο και σε σημασία
- μεγαλύτερο λιμάνι του νησιού
- εμπορικό-πολιτισμικό κέντρο και έδρα πολυεθνικών επιχειρήσεων
- εδρεύει ένα από τα δύο κρατικά πανεπιστήμια της Κύπρου, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ)

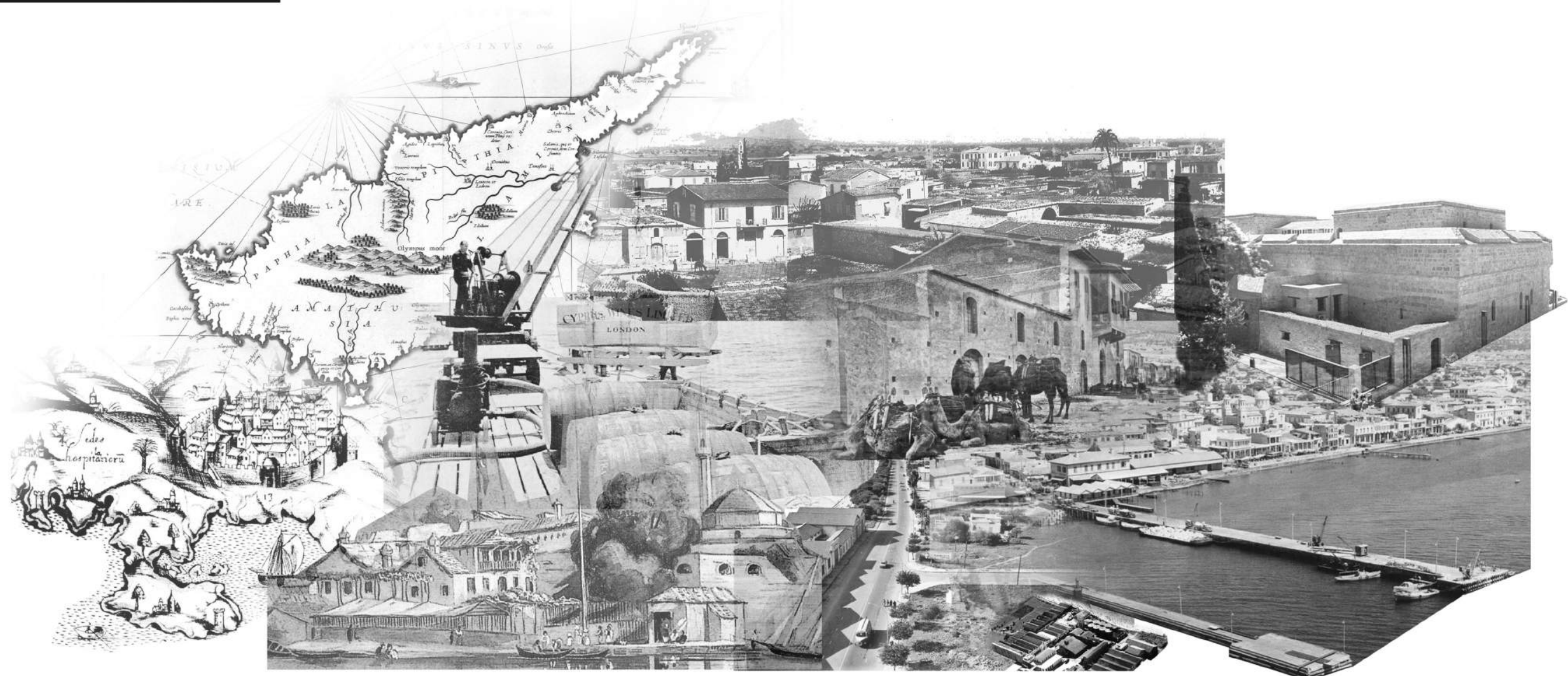
- Σημαντικά ορόσημα στην ιστορία του Δήμου Λεμεσού
- τέλη 19ου αιώνα: ανάπτυξη καρναβαλιού
 - 1909: δημιουργία δημοτικού κήπου Λεμεσού
 - 1956: δημιουργία ζωολογικού κήπου Λεμεσού
 - 1961: πρώτη γιορτή του κρασιού.
 - 1971: δημιουργία πάρκου επίχωσης (μόλος)
 - 1972: ένταξη Ζακακίου στον Δήμο Λεμεσού.
 - 1974: λειτουργία νέου Λιμανιού Λεμεσού.
 - 1974-75: αποχώρηση Τουρκοκυπρίων, εγκατάσταση Ελληνοκυπρίων προσφύγων. Εναρξη τουριστικής ανάπτυξης.
 - 1977: ένταξη Αγίας Φύλας στον Δήμο Λεμεσού.
 - 2004: ίδρυση Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ)
 - 2014: λειτουργία Μαρίνας Λεμεσού.
 - 2015: ολοκλήρωση Πολυλειτουργικού Παραθαλάσσιου Πάρκου (Μόλος)

Ο Δήμος Λεμεσού είναι ο μητροπολιτικός δήμος και η διοικητική πρωτεύουσα της επαρχίας Λεμεσού. Βρίσκεται στο κέντρο της πόλης. Ιδρύθηκε το 1878 όταν ξεκίνησε η Αγγλοκρατία στην Κύπρο.

ΛΕΜΕΣΟΣ_ιστορική εξέλιξη

2000 π.Χ. 725 π.Χ. 300 π.Χ. 1192 μ.Χ. 1570 μ.Χ. 1878 μ.Χ. 1914 μ.Χ. 1945 μ.Χ. 1960 μ.Χ. 1974 μ.Χ.

ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΑ **ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ** **ΡΩΜΑΪΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΠΟΧΗ** **ΛΑΤΙΝΟΚΡΑΤΙΑ** **ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΚΑΤΟΧΗ** **ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑ** **Α' & Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ** **ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ** **ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ**

Αρχαιολογικές ενδείξεις κυρίως από ταφικά σύνολα, συνδέουν την αρχή της ιστορίας της Λεμεσού με την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού II, γύρω στο 2000 π.Χ. Οριστικά, η μορφή και η δομή του οικισμού μας είναι άγνωστη.

Από τα ευρήματα που ανάγονται σε επόμενους χρόνους, ιδιαίτερα από ταφικά και αρχιτεκτονικά της Κυπριογενετικής και της Κυπριοαρχαϊκής περιόδου, μπορεί να διατυπωθεί η υπόθεση ύπαρξης οικισμού βόρεια του σημερινού.

ο οικισμός της Λεμεσού αρχίζει να αποκτά μεγαλύτερη σημασία, αφού εξελίσσεται και καθίσταται Επισκοπική έδρα. Κατά τη Βυζαντινή εποχή φαίνεται να εκτείνεται προς τη θέση του κέντρου της σημερινής πόλης, ως συγκροτημένος συγκυμέντος οικισμός με πλούσια εμπορική δραστηριότητα και πολυαιώνιστο λιμάνι. Αποτελούσε μικρογραφία μοντέλου βυζαντινού οικισμού με κεντρική μέση οδό, οι σημερινή οδοί Κανά Καλέ-Τζουή-Γενεθίου Μπέλλια, Ιουλή η πλατεία Καστρού μέχρι τη σημερινή Δημοτική αγορά, και περιμετρικούς ανασυρτώτους μικρούς οικισμούς. Τότε η πόλη αναμαζόταν «Λεμεσός».

Η στρατηγική και εμπορική σημασία του λιμανιού, ως σημείο συγκέντρωσης ανασυρτώδης και εφοδιασμού των στρατευμάτων, δεν άφησε ασυγκλήτη την καταλήπι του νησιού από το Ριχάρδο το Λεοντόκαρδο 46 το 1191μ.Χ. για τέσσερις αιώνες διοικείται από την καθολική ευρωπαϊκή Δύση.

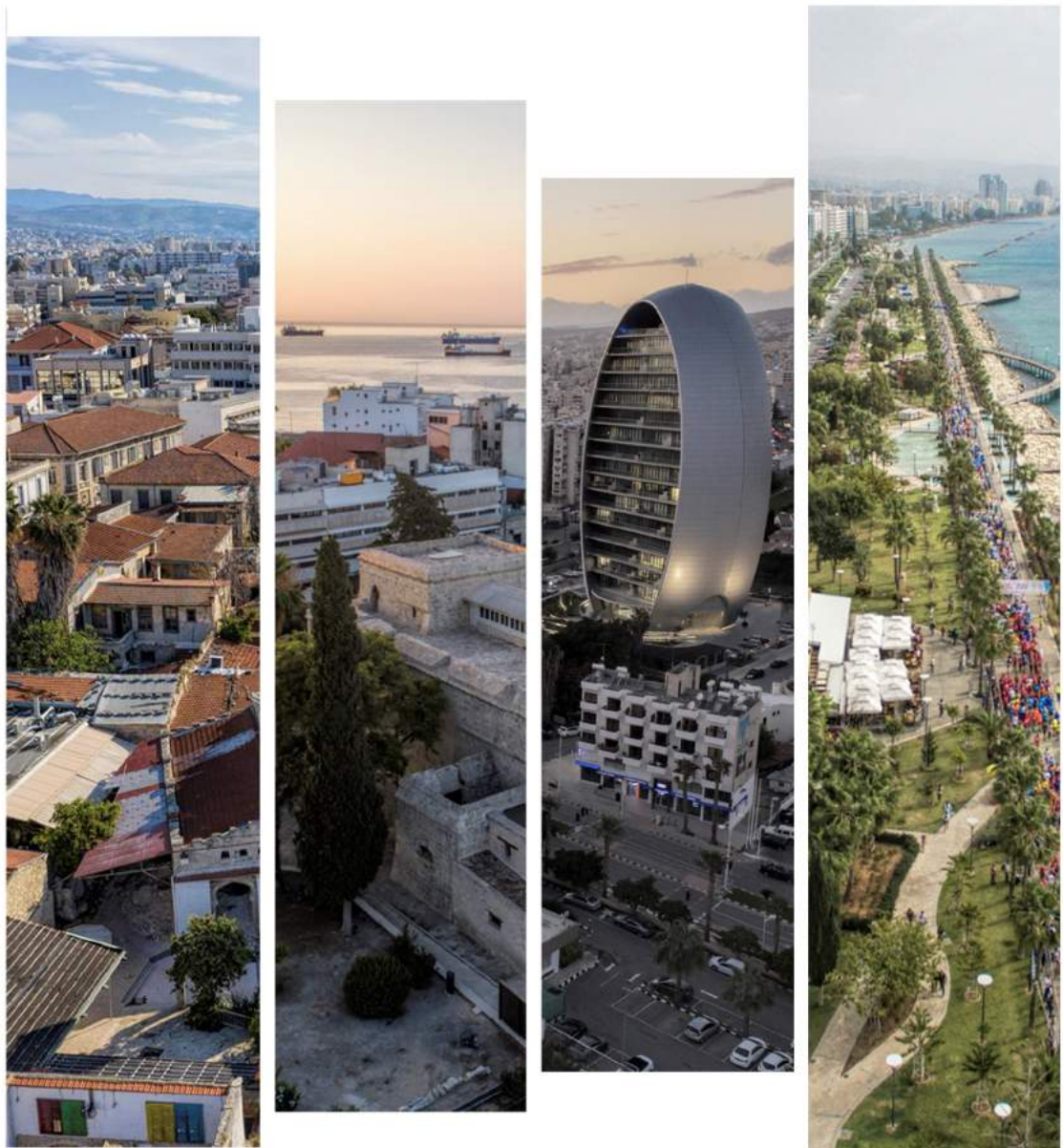
Το 1570 η Κύπρος υποτεύσσεται και προσαρτάται στην Οθωμανική αυτοκρατορία. Το νησί αποκρίπεται ουσιαστικά για τρεις αιώνες από τον Ευρωπαϊκό χώρο και πολιτισμό. Περιγραφές διάφορων επισκεπτών, περιγράφουν την πόλη ως ένα χωριό με ένα αξιωματικό αριθμό κατοίκων.

Οι Άγγλοι, κατέλαβαν το νησί το 1878 μετά από συμφωνία με τους Τούρκους. Οι συνθήκες διαβίωσης και ασφάλειας της Λεμεσού βελτιώθηκαν. Η πόλη εξελίσσεται στην πιο Ευρωπαϊκή πόλη της Κύπρου. Αυτό και πάλι σφραγίζεται κυρίως στο λιμάνι της το οποίο καθίσταται το πρώτο εξηγητικό λιμάνι του νησιού.

Η αρχή του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου επηρέασε οικονομικά την πόλη καθώς μειώθηκε το εσαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο. Παράλληλα αυτά η Λεμεσός ήταν ασφαλή μακριά από τις πολεμικές επιχειρήσεις. Η πόλη την περίοδο αυτή επεκτείνεται προς τα ανατολικά ως το Δημόσιο Κήπο και βόρεια ως το ύψος της οδού Διαδωτίνος. Κατά τη διάρκεια του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου, το λιμάνι ευνοείται και πάλι λόγω της σταθμεύσης συμμαχικών στρατευμάτων στην ευρύτερη περιοχή.

Το 1957 φαίνονται σημαντικές επεκτάσεις προς όλες τις κατευθύνσεις. Στο πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας, λόγω της εσωτερικής μεταναστεύσης, η πόλη αυξήθηκε σε μεγάλο βαθμό, τόσο σε μέγεθος, όσο και σε πληθυσμό. Το 1973 ολοκληρώθηκε το νέο λιμάνι το οποίο μείωσε τη σημασία του παλιού λιμανιού και συνέστρεψε στη βιομηχανική ανάπτυξη της πόλης. Η ανάπτυξη όμως, παραμένει διάσπαρτη και ανεξέλεγκτη.

Μετά την Τουρκική εισβολή το 1974, πέρα από το εμποροβιομηχανικό, αστικό και τουριστικό χαρακτήρα, με συνεχείς τάσεις γραμμικής επέκτασης προς τα ανατολικά, κατά μήκος της παραλίας.

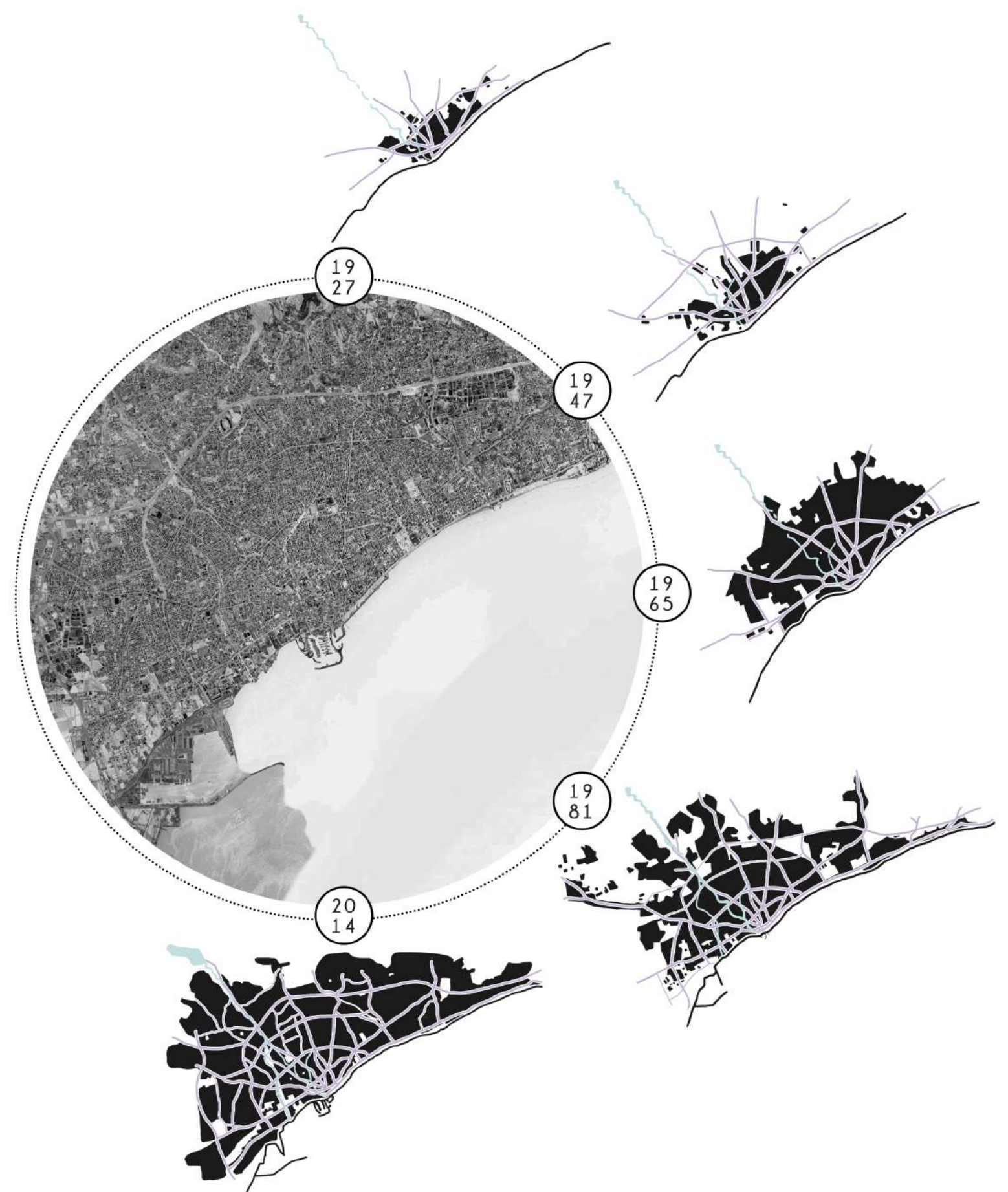

Σήμερα μπορούμε να την χαρακτηρίσουμε ως μονόκεντρη αφού το ιστορικό κέντρο αποτελεί το σημαντικότερο σημείο της πόλης παρέχοντας στους κατοίκους της υπηρεσίες, ψυχαγωγία, εμπόριο κ.λπ. Το λιμάνι της αποτελεί το μεγαλύτερο λιμάνι της Κύπρου, μέσω του οποίου πραγματοποιείται σχεδόν όλο το εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο του νησιού.

Από το 2007, λειτουργεί το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου στο κέντρο της. Πέρα από τα υπόλοιπα οφέλη και τη δημιουργία της απαραίτητης εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας, αναζωογονεί σημαντικά την πόλη, ιδιαίτερα την κεντρική εμπορική περιοχή και το κέντρο γενικότερα.

Οι αναπλάσεις που πραγματοποιήθηκαν στην παραλιακή ακτή της πόλης, η δημιουργία Μαρίνας και γενικά οι αναπλάσεις που αφορούν την βελτίωση της ποιότητας και εικόνας της πόλης συνέβαλαν σημαντικά στην ανάπτυξη του τουριστικού τομέα της πόλης.

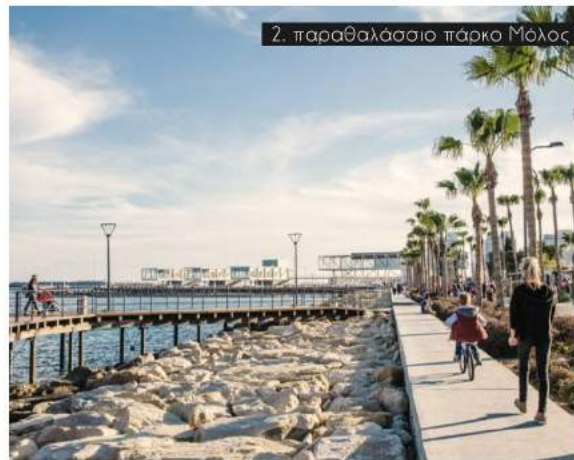
ΛΕΜΕΣΟΣ_σημερινή κατάσταση

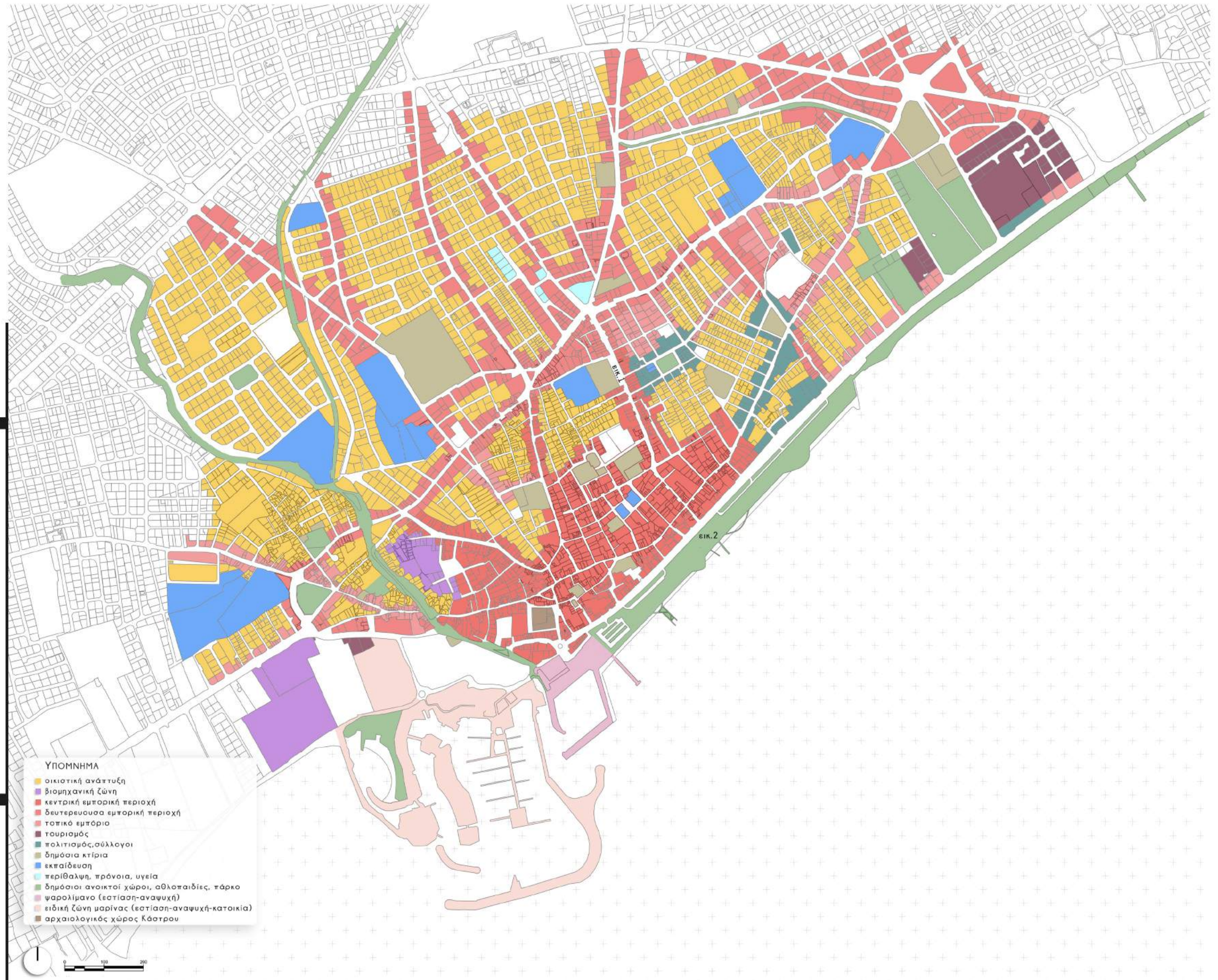
Ως προς τις χρήσεις παρατηρείτε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των κτιρίων στεγάζει χώρους εμπορίου και αναψυχής. Οι δημόσιοι χώροι πρασίνου, όπως μπόρεσαν να αναπτυχθούν, είναι γενικά περιορισμένης έκτασης, δεν έτυχαν κατάλληλου σχεδιασμού ούτε ως προς την οργάνωσή τους, ούτε ως προς την επιλογή χωροθέτησης και φύτευσής τους.

1. οδός Ανεξαρτησίας

2. παραθαλάσσιο πάρκο Μάλιας

- ΥΠΟΜΝΗΜΑ**
- οικιστική ανάπτυξη
 - βιομηχανική ζώνη
 - κεντρική εμπορική περιοχή
 - δευτερεύουσα εμπορική περιοχή
 - τοπικό εμπόριο
 - τουρισμός
 - πολιτισμός, σύλλογοι
 - δημόσια κτίρια
 - εκπαίδευση
 - περιθάλψη, πρόνοια, υγεία
 - δημόσιοι ανοικτοί χώροι, αθλοπαιδίες, πάρκο
 - ψαρολιμάνο (εστίαση-αναψυχή)
 - ειδική ζώνη μαρίνας (εστίαση-αναψυχή-κατοικία)
 - αρχαιολογικός χώρος Κάστρου

ΑΝΑΛΥΣΗ_χάρτης χρήσεις γης

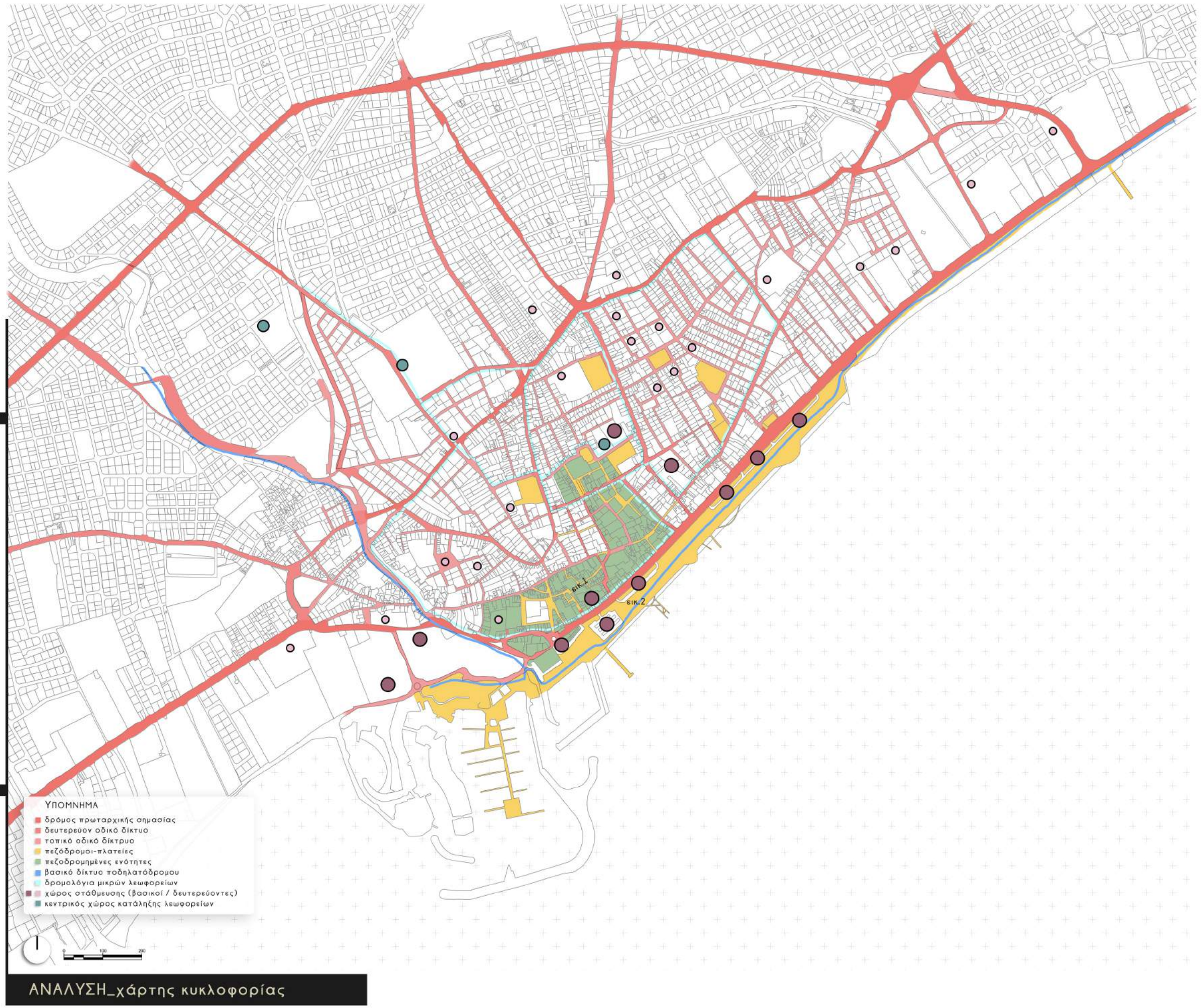
Η περιοχή του ιστορικού κέντρου περικλείεται από τον κύριο οδικό άξονα της παραλιακής οδού και την οδό Γλάστονος. Η οδός Ανεξαρτησίας αποτελεί τον κύριο εμπορικό δρόμο. Οι αναπλάσεις που πραγματοποιήθηκαν στην παραλιακή ακτή της πόλης, η δημιουργία Μαρίνας και γενικά οι αναπλάσεις που αφορούν την βελτίωση της ποιότητας και εικόνας της πόλης συνέβαλαν σημαντικά στην ανάπτυξη τους τουριστικού τομέα της πόλης.

1. πεζόδρομος Γενηθίου Μιττέλο

2. παραθαλάσσιο πάρκο Μάλος

ΑΝΑΛΥΣΗ_χάρτης κυκλοφορίας

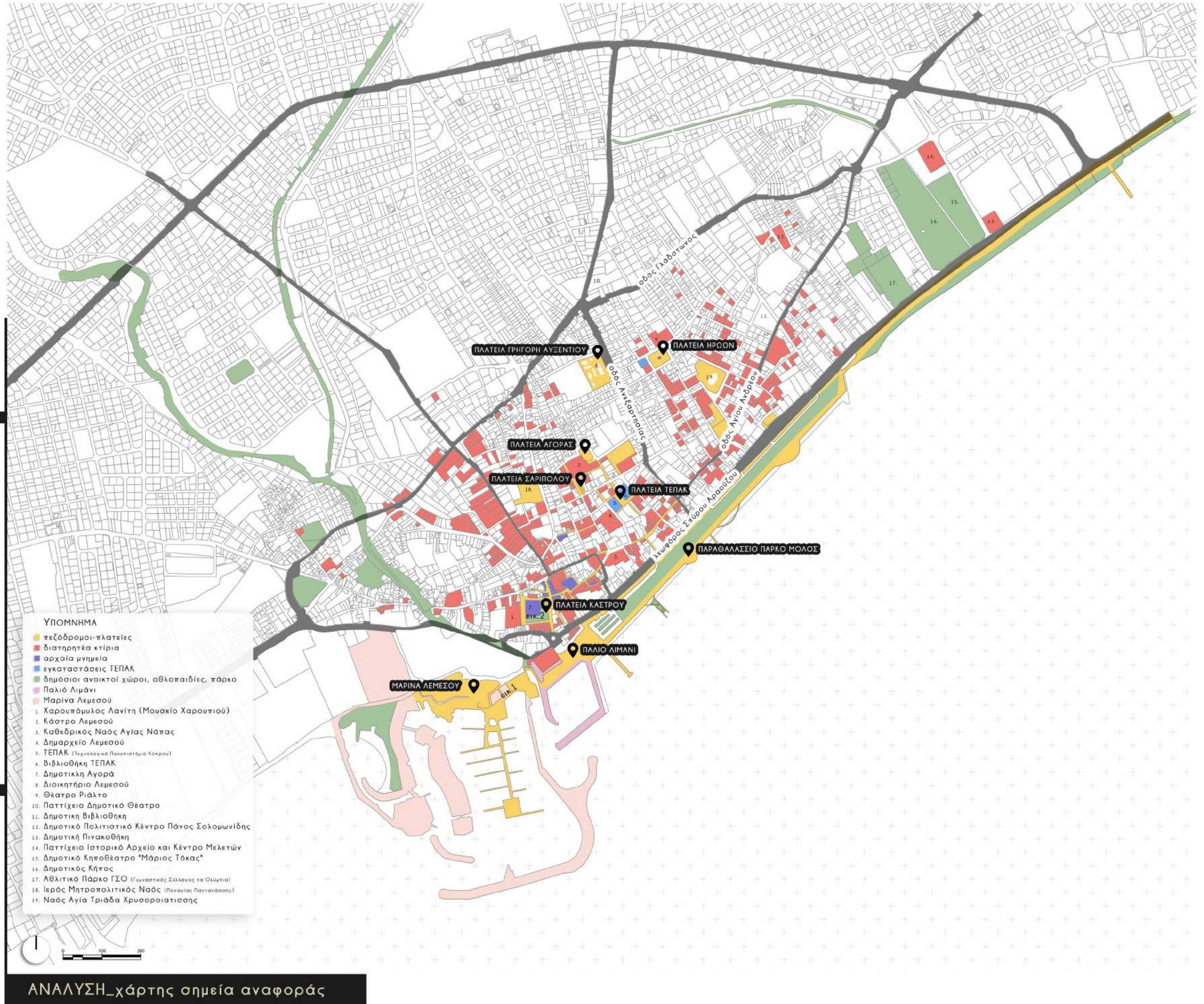
Αναμφισβήτητα, η Λεμεσός βιώνει μια από τις πιο δημιουργικές περιόδους της σε θέματα αναπτυξιακών έργων υποδομής, με επίκεντρο το παραλιακό μέτωπο και το ιστορικό της κέντρο. Σε αυτή την σημαντική αλλαγή η μέχρι τώρα διαρρύθμιση του δημόσιου χώρου και η δημιουργία πεζοδρόμων και πλατειών αποτελούσαν καθοριστική σημασία. Αναλυτικά το σύνολο των δημόσιων χώρων του κέντρου της Λεμεσού απαρτίζεται από την πλατεία του Κάστρου, την πλατεία Σαριπόλου, την πλατεία Αγοράς, την πλατεία Γρηγόρη Αυξεντίου, και την πλατεία Ηρώων. Επίσης η περιοχή συνορεύει και με άλλους σημαντικούς δημόσιους χώρους όπως την Μαρίνα Λεμεσού, το Παλιό Λιμάνι, και το παραθαλάσσιο πάρκο (Μόλος) που βρίσκεται στην κατάληξη της οδού Ανεξαρτησίας.

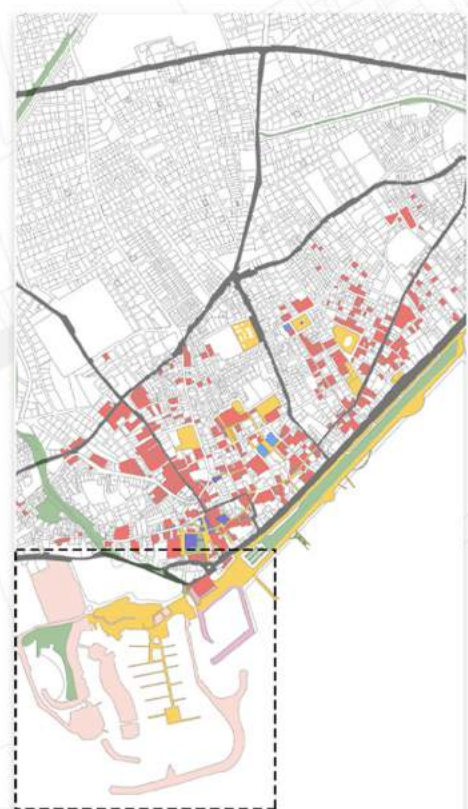

1. Μαρίνα Λεμεσού

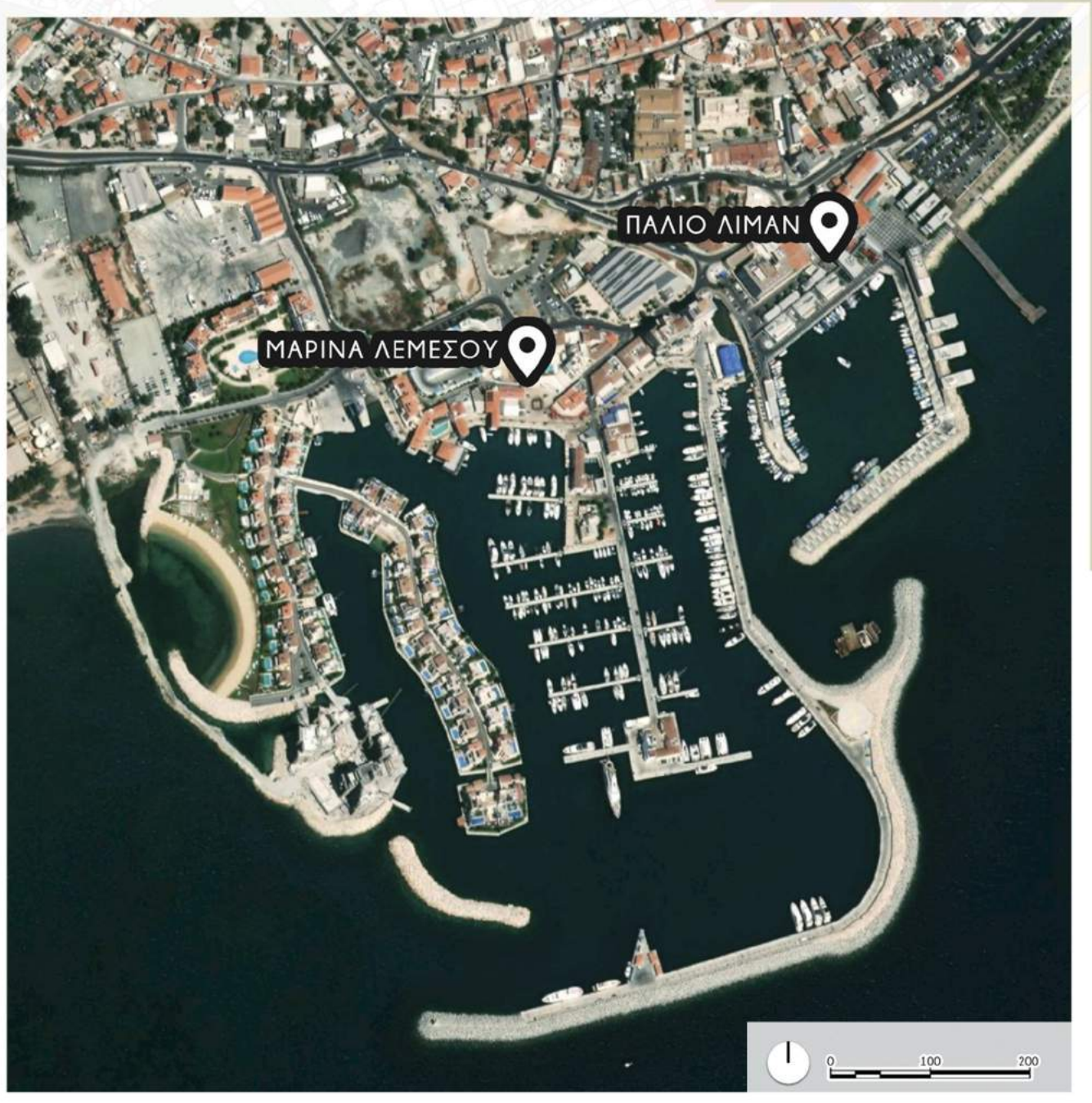

2. Πλατεία Κάστρου

- ΥΠΟΜΝΗΜΑ**
- πεζόδρομοι-πλατείες
 - διατηρητέα κτίρια
 - αρχαία μνημεία
 - εγκαταστάσεις ΤΕΠΑΚ
 - δημόσιοι ανοικτοί χώροι, αθλοπαιδίες, πάρκο
 - Παλιό Λιμάνι
 - Μαρίνα Λεμεσού

ΠΑΛΙΟ ΛΙΜΑΝΙ

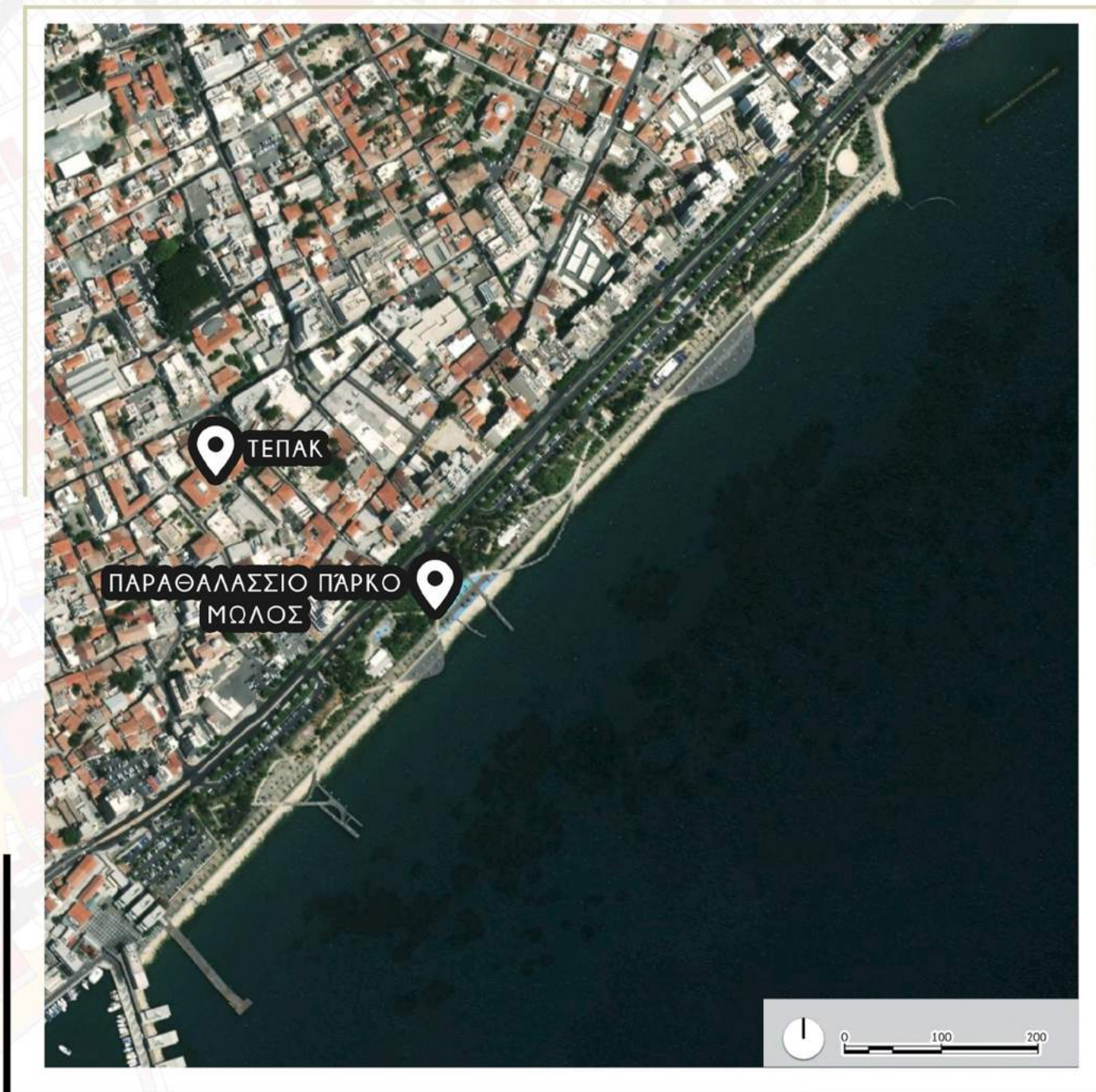

ΜΑΡΙΝΑ ΛΕΜΕΣΟΥ

ΑΝΑΛΥΣΗ_σημεία αναφοράς

Παλιό Λιμάνι: Με τη νέα του μορφή δεσπόζει μερικά μέτρα δίπλα από την επιβλητική «Μαρίνα Λεμεσού». Τα επίσημα εγκαίνια στο Παλιό Λιμάνι πραγματοποιήθηκαν στις 8/10/16. Περιέχει χώρους εστίασης και ψυχαγωγίας με θέα τη θάλασσα.

Μαρίνα Λεμεσού: Το συγκεκριμένο έργο αναβαθμίζει και εμπλουτίζει τόσο την υποδομή του ναυτικού τουρισμού όσο και του τουριστικού προϊόντος και συνάμα ανοίγει νέες προοπτικές, όχι μόνο για τη Λεμεσό αλλά και για την Κύπρο ολόκληρη. Αποτελεί τον απόλυτο προορισμό για ψώνια, χαλάρωση και διασκέδαση.

ΤΕΠΑΚ (Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου)

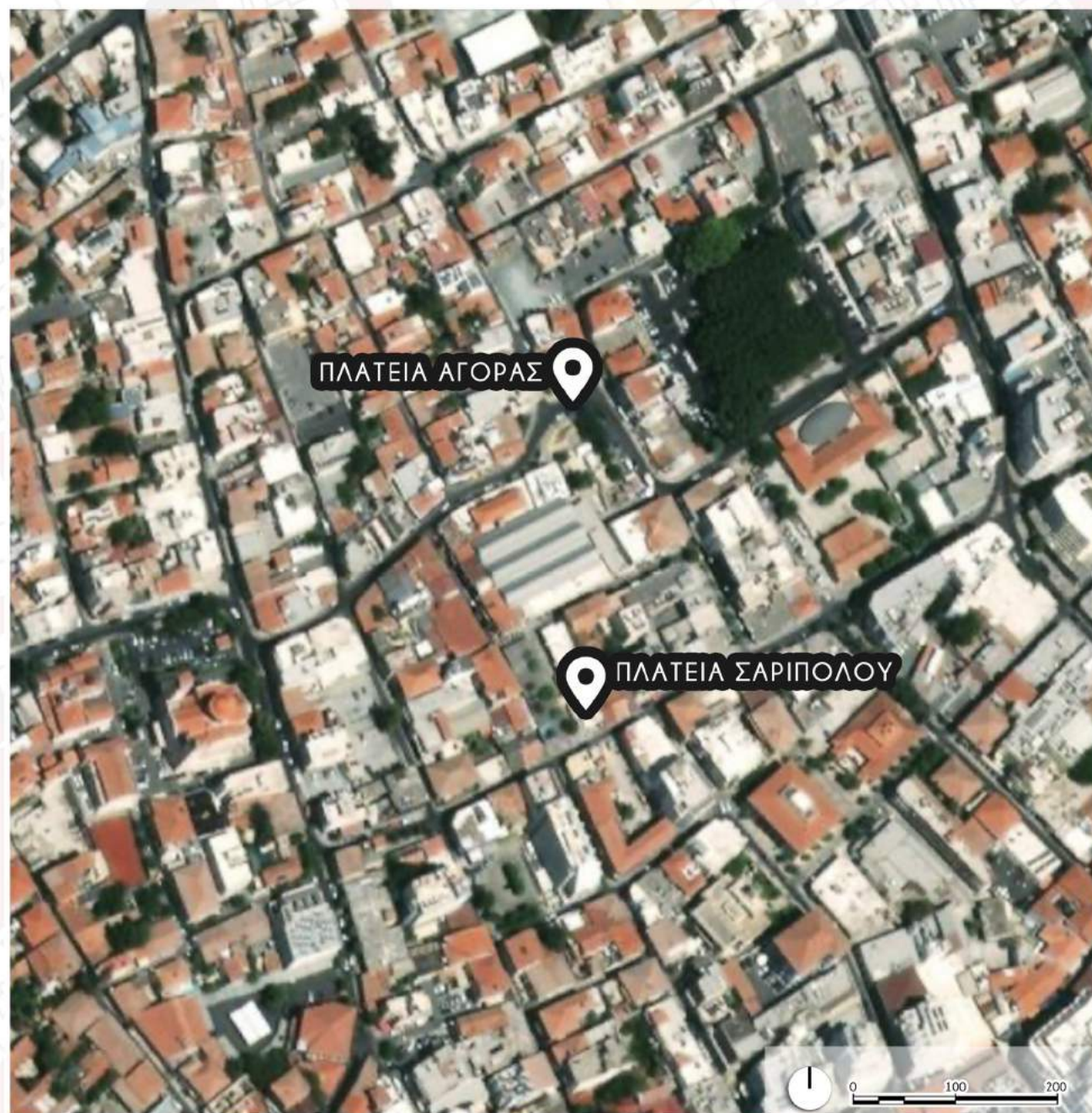
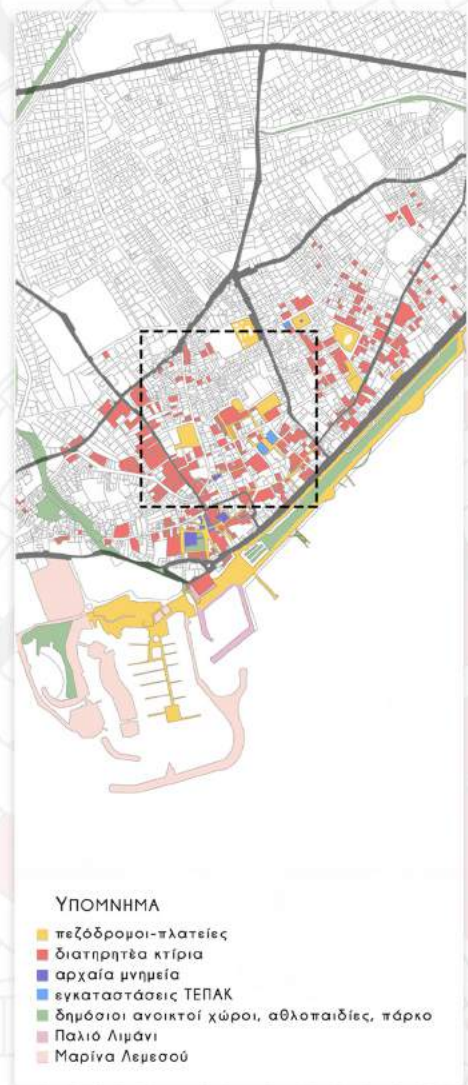

ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΜΩΛΟΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ_σημεία αναφοράς

Πλατεία ΤΕΠΑΚ: Αποτελεί μια από τις ομορφότερες πλατείες του ιστορικού κέντρου της Λεμεσού. Βρίσκεται μπροστά στην Πρυτανεία του ΤΕΠΑΚ, και φιλοξενά διάφορες εκδηλώσεις.

Παραθαλάσσιο Πάρκο, Μώλος: Το πολυλειτουργικό Παραθαλάσσιο Πάρκο Επίχωσης, είναι η συνέχεια της Ακτής Ολυμπίων, που εκτείνεται σε μήκος ενός χιλιομέτρου μπροστά από το κέντρο πόλης μέχρι το παλιό λιμάνι. Ο ποδηλατόδρομος κατά μήκος του Μώλου, ενώνει την Ακτή Ολυμπίων με τη Μαρίνα και το γραμμικό πάρκο Γαρούλλη. Είναι ένας συνδυασμός θαλάσσιας ομορφιάς και πρασίνου. Αποτελεί το μεγαλύτερο και το πιο πολυσύχναστο πάρκο της πόλης.

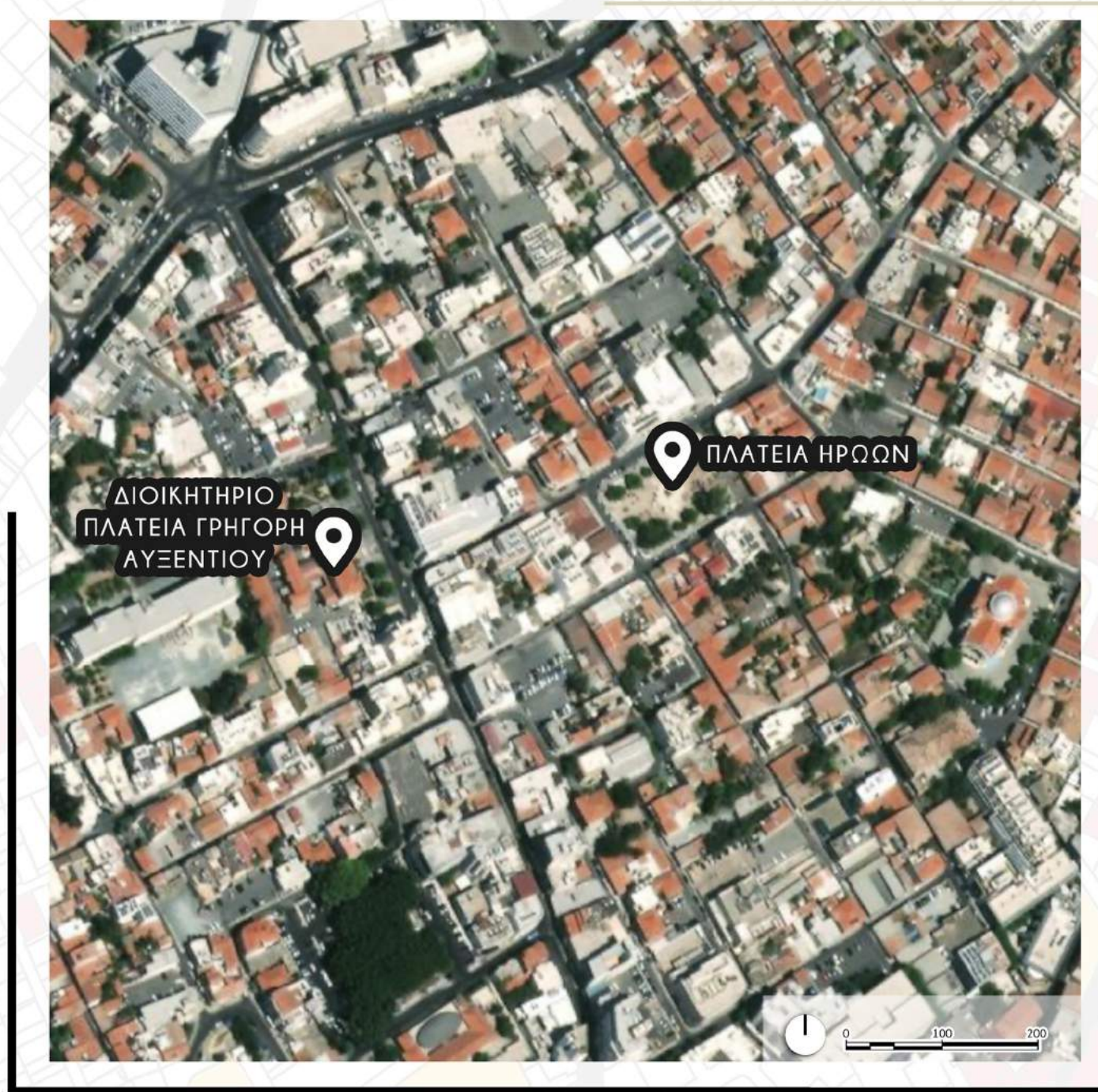
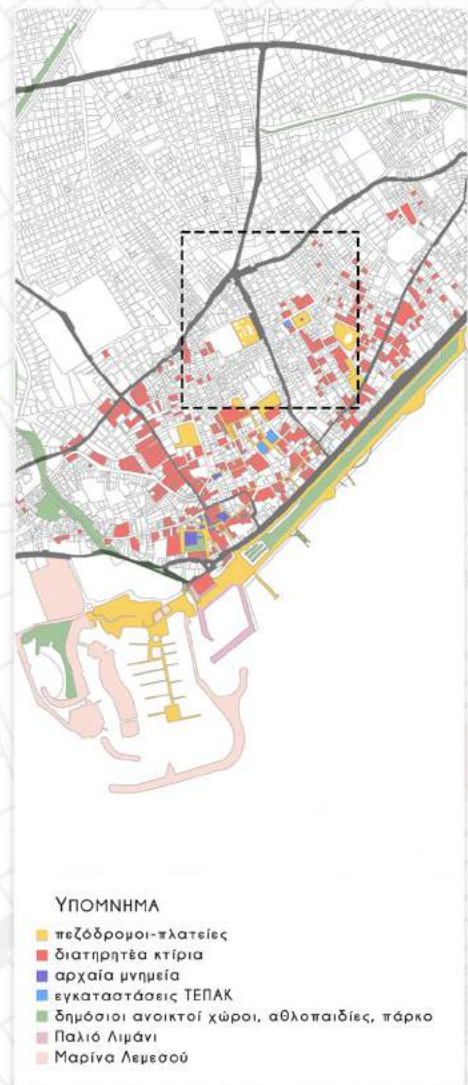

ΑΝΑΛΥΣΗ_σημεία αναφοράς

Πλατεία Δημοτικής Αγοράς: Βρίσκεται μπροστά από την Α' Δημοτική Αγορά και πίσω από την πλατεία Σαριπόλου. Μέσα στην κλειστή αγορά υπάρχει μια ολόφωτη αίθουσα με πάγκους για τους παραγωγούς και συγχρονισμένα ψαροπωλεία. Τη δέντροφυτεμένη πλατεία την περιτριγυρίζουν 7 καταστήματα και ο σχετικά νέος πεζόδρομος.

Πλατεία Σαριπόλου: Ήταν ανέκαθεν ένα από τα κεντρικότερα σημεία της πόλης. Είναι ένας από τους πιο δημοφιλείς προορισμούς για ποτό, φαγητό και νυχτερινή διασκέδαση. Την πλαισιώνουν σύγχρονα κέντρα εστίασης και αναψυχής, παραδοσιακά καφενεία και εστιατόρια.

Αποτελεί ένα μικρό χώρο με μεγάλη ποικιλία από επιλογές.

ΑΝΑΛΥΣΗ_σημεία αναφοράς

Πλατεία Ηρώων: Είναι κοντά στον πιο εμπορικό δρόμο της πόλης, την οδό Ανεξαρτησίας. Αποτελούσε ανέκαθεν χώρο αναψυχής και χαλάρωσης. Στο κέντρο της βρίσκεται το μνημείο, αφιερωμένο για τους ήρωες των αγώνες της Ελλάδας και της Κύπρου. Αυτό την κάνει να θεωρείται κεντρική όχι μόνο ως προς την χωροθέτηση της αλλά και από εννοιολογική σημασία. Πέρα από έναν ανοικτό πνεύμονα της πόλης, η συγκεκριμένη πλατεία έχει και ιδεολογικό χαρακτήρα.

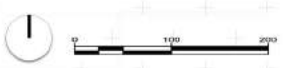
Πλατεία Γρηγόρη Αυξεντίου: Βρίσκεται μπροστά από το διοικητήριο της οδού Ανεξαρτησίας στο κέντρο της Λεμεσού και αποτελεί το σήμα κατατεθέν για την πόλη της Λεμεσού. Η θέση της πλατείας συμβάλει στην αναβάθμιση της αισθητικής του δρόμου με αποτέλεσμα η βόλτα στα καταστήματα να γίνεται πιο ευχάριστη. Λόγω της φύτευσης και της ατυχής χωροθέτησης των αναψυκτήριων το μνημείο δεν είναι ορατό στον επισκέπτη.

ΑΝΑΛΥΣΗ_χάρτης σχέσης πόλης με δημόσιο χώρο

Καταγράφοντας τους ανοικτούς χώρους της περιοχής παρατηρείται η αντίληψη των μεμονωμένων δημόσιων χώρων οι οποίοι βέβαια αποκτούν την αξία τους σε σχέση με τις δραστηριότητες που υπάρχουν γύρω από αυτούς. Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι ο τρόπος με τον οποίο θα μπορούσαμε να συσχετίσουμε τους υπαίθριους δημόσιους χώρους της Λεμεσού σε ένα ευρύτερο δίκτυο. Θα περιλαμβάνει την παραλιακή ζώνη, η οποία αποτελεί το σημαντικότερο σημείο στο οποίο καταλήγει η πόλη και που εμφανίζει το πολύ ενδιαφέρον αρνητικό χαρακτηριστικό, ότι αποκλείεται από την θάλασσα με τα ψηλά κτίρια, τις εσωτερικές πλατείες, το μεγάλο κομμάτι του δυτικού πάρκου που κατεβαίνει πλάγια στο παλιό Λιμάνι και βεβαίως τη συσχέτιση όλων αυτών σε ένα δίκτυο προσπελασιμότητας. Εάν τα μεμονωμένα κομμάτια της πόλης είναι από μόνα τους ξεχωριστά, το σημαντικότερο είναι η δυνατότητα ενός περιπατητή να περιηγηθεί από την μία πλατεία στην άλλη μέσα από ένα δίκτυο διαδρομών οι οποίοι θα μπορούσαν να αποτελέσουν αφενός δίκτυο δημόσιων χώρων, και αφετέρου ένα πράσινο δίκτυο φυτεύσεων.

- ΥΠΟΜΝΗΜΑ**
- εμπορική περιοχή
 - αρχαιολογικοί χώροι
 - δημόσια κτίρια
 - εκπαίδευση
 - δημόσιοι ανοικτοί χώροι
 - κτίρια

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

μεμονωμένοι δημόσιοι χώροι

Οι δημόσιοι χώροι πρασίνου, όπως μπόρεσαν να αναπτυχθούν, είναι γενικά περιορισμένης έκτασης, δεν έτυχαν κατάλληλου σχεδιασμού ούτε ως προς την οργάνωσή τους, ούτε ως προς την επιλογή χωροθέτησης και φύτευσής τους. Στο μεγαλύτερο ποσοστό τους προέκυψαν τυχαία στο βαθμό που το επέτρεψε η πυκνότητα της δόμησης του αστικού ιστού, γεγονός που δεν διευκολύνει συνήθως την ένταξή τους στις λειτουργίες της πόλης. Η πλημμελής συντήρηση των υφιστάμενων χώρων, η μη ανανέωση του φυτικού δυναμικού, η έλλειψη ουσιαστικών επεμβάσεων ώστε να καταστούν ασφαλείς και ελκυστικοί, σε συνδυασμό με την επιφυλακτικότητα του χρήστη ως προς τον δημόσιο χώρο, οδήγησαν στην συνήθη εικόνα έρημων, σχεδόν εγκαταλελειμμένων και συχνά κακοποιημένων «νησίδων» πρασίνου, που εμφανίζονται αποσπασματικά μέσα στην πόλη.

σχέση της πόλης με το δημόσιο χώρο

Αντίθετα με την αδιάφορη στάση τους ως προς το δημόσιο πράσινο, οι κάτοικοι των αστικών κέντρων είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι με το φυτικό στοιχείο, στον ιδιωτικό τους χώρο. Έτσι παρουσιάζεται το φαινόμενο του κατάφυτου μπαλκονιού, της πρασιάς και του υπαίθριου χώρου που μεταμορφώνονται σε μικρούς κήπους. Παράλληλα, εμφανίζεται η τάση κατάργησης των θεωρητικών ορίων και επέκτασης του ενδιαφέροντος των χρηστών πέραν του ιδιωτικού και στον δημόσιο χώρο πρασίνου του αμέσου περιβάλλοντός τους, που άπτεται των καθημερινών δραστηριοτήτων τους. Ειδικότερα αφορά την φροντίδα και προστασία των δένδρων και των παρτεριών στο πεζοδρόμιο του σπιτιού ή του καταστήματός τους, καθώς και την ευαισθητοποίηση για το πάρκο που το διασχίζουν καθημερινά. Κατά κανόνα το ενδιαφέρον αυτό περιορίζεται σε ακτίνα «γειτονιάς», γιατί δεν είναι συνηθισμένος στην κλίμακα του μεγάλου αστικού πάρκου, που άλλωστε απουσιάζει από τις Κυπριακές πόλεις, δεν έμαθε να το χρησιμοποιεί και δεν το αναγνωρίζει.

ανάγκη για στροφή στην πλατεία

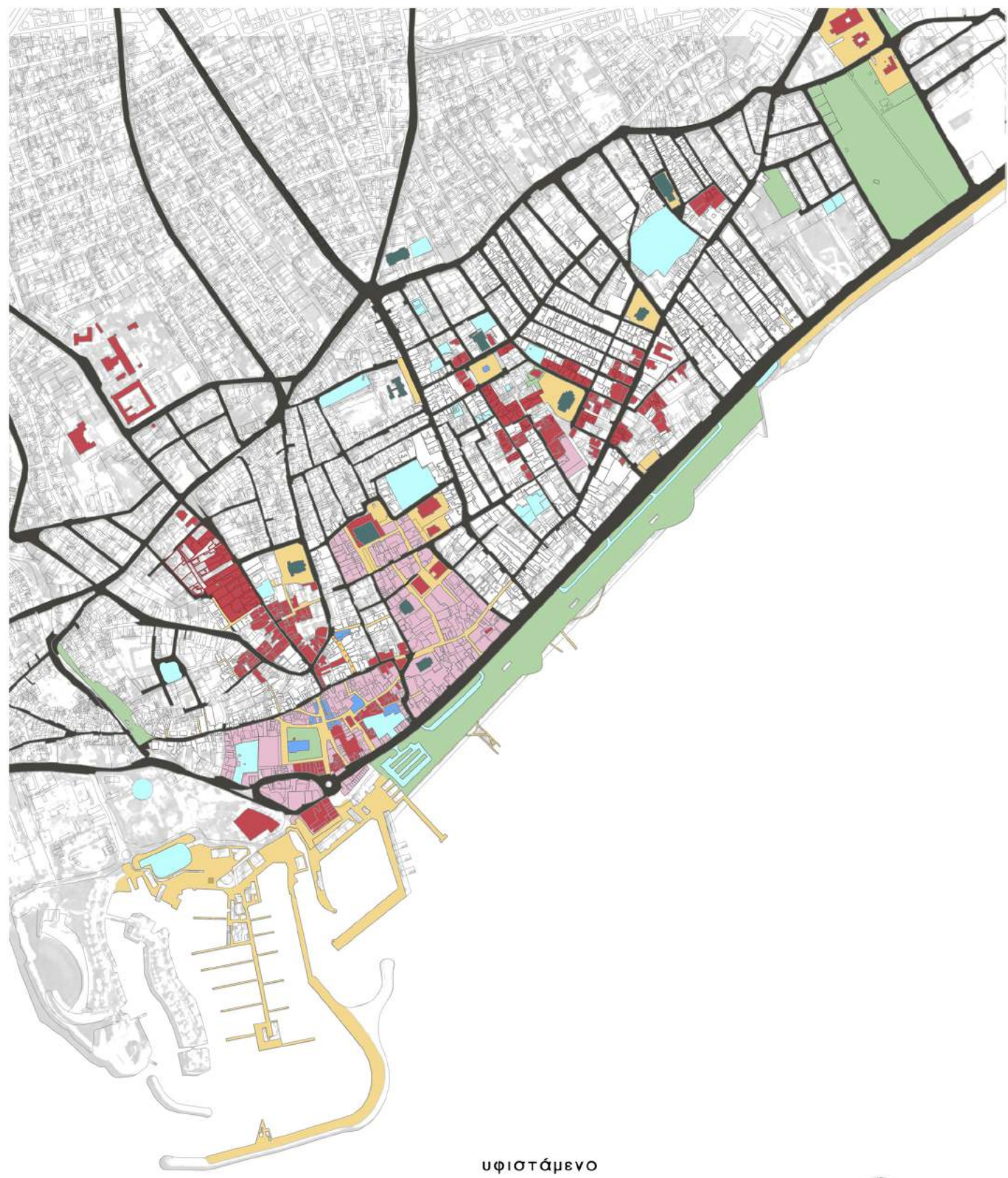
Θεωρίες και μελέτες αστικοποίησης αναφέρονται όλο και περισσότερο στη συνεισφορά των πλατειών, των αστικών πάρκων και ανοιχτών χώρων πρασίνου στη συνοχή και την αξιολύπητη ανάπτυξη των σύγχρονων κέντρων. Ακόμη, οι κοινόχρηστοι χώροι της πόλης μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης για κατοίκους και τουρίστες, αφού αποτελούν πηγές κοινωνικοποίησης, ψυχαγωγίας και ανταλλαγής πληροφοριών.

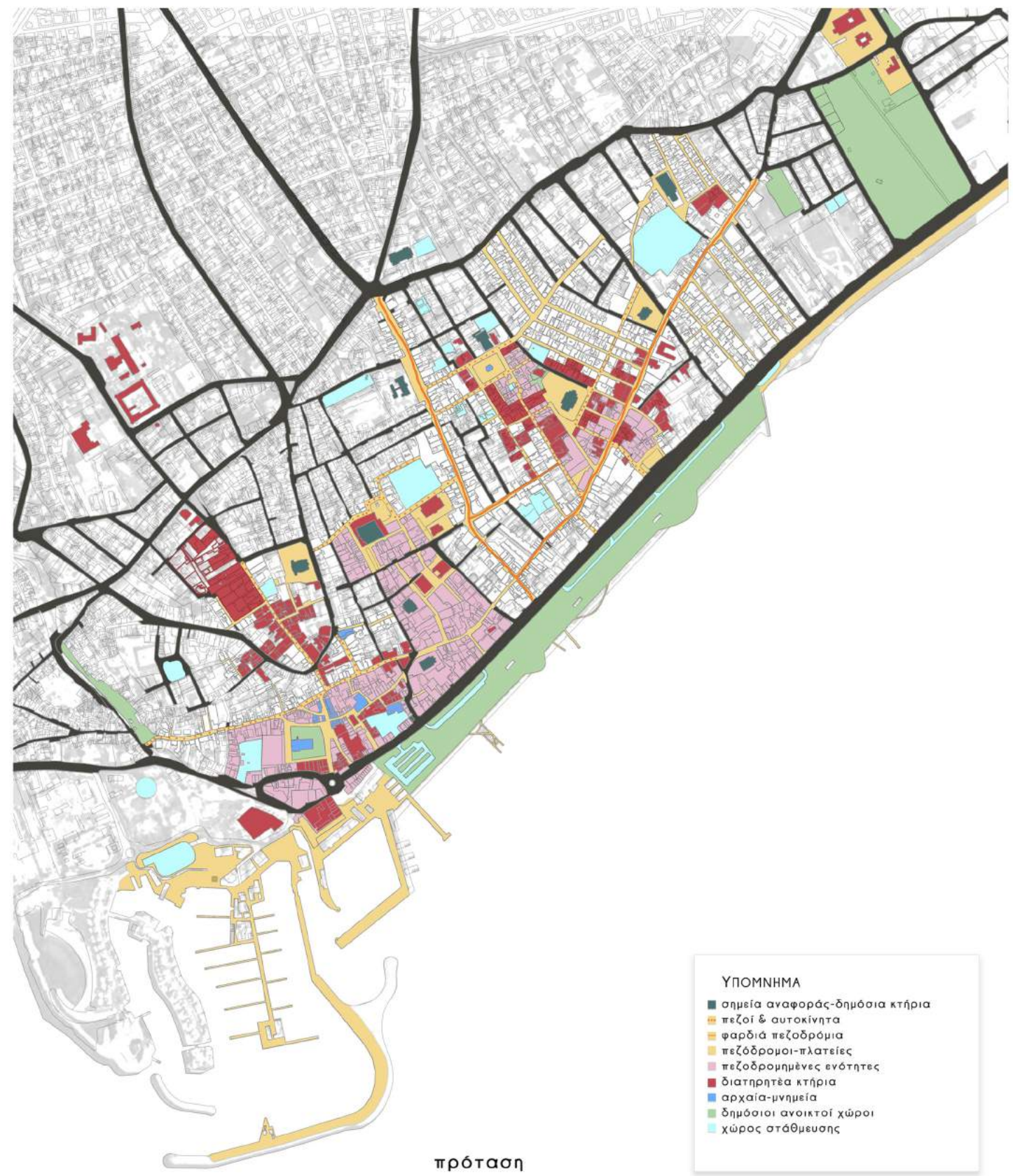
Ενοποίηση των δημόσιων χώρων του Ιστορικού Κέντρου έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένας πράσινος περίπατος μέσα στον πνεύμο της πόλης και να αξιοποιηθούν όλες οι πλατείες, αφού από μόνες τους αδυνατούν να λειτουργήσουν αν δεν περιβάλλονται από χώρους εστίασης.

Υπάρχει οργάνωση και σύνδεση των δυτικών δημόσιων χώρων, ενώ οι ανατολικοί είναι περιτρυγυρισμένοι με οδικούς άξονες και απομονωμένοι. Εχοντας ως σημείο αναφοράς το σχέδιο της πόλης, επεκτείνονται και δημιουργούνται πεζόδρομοι και πεζοδρομικές ενότητες στο ανατολικό κομμάτι. Ενιαία πλακόστρωση, η οποία οδηγεί προς την οδό Ανεξαρτησίας (η συνδετήρια οδός των δύο κομματιών), και ενώνει την περιοχή με το παραθαλάσσιο πάρκο μέσω μιας διαδρομής ανάμεσα σε διατηρητέα κτήρια.

ΠΡΟΤΑΣΗ_masterplan

υφιστάμενο

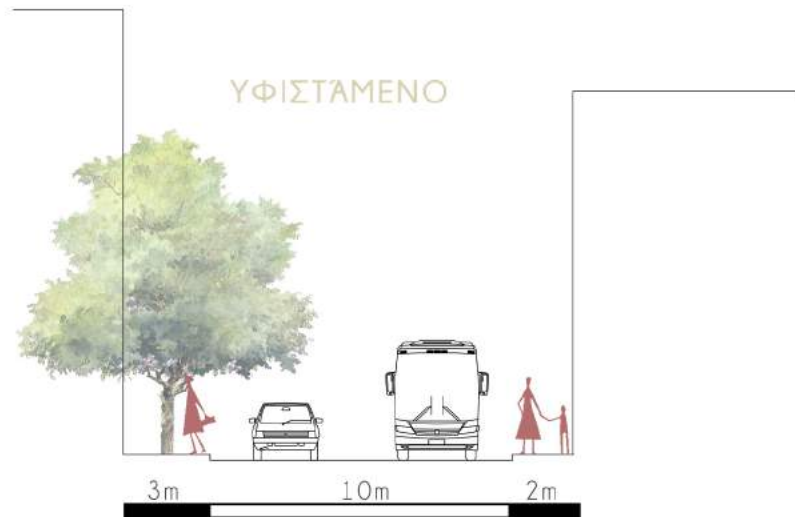
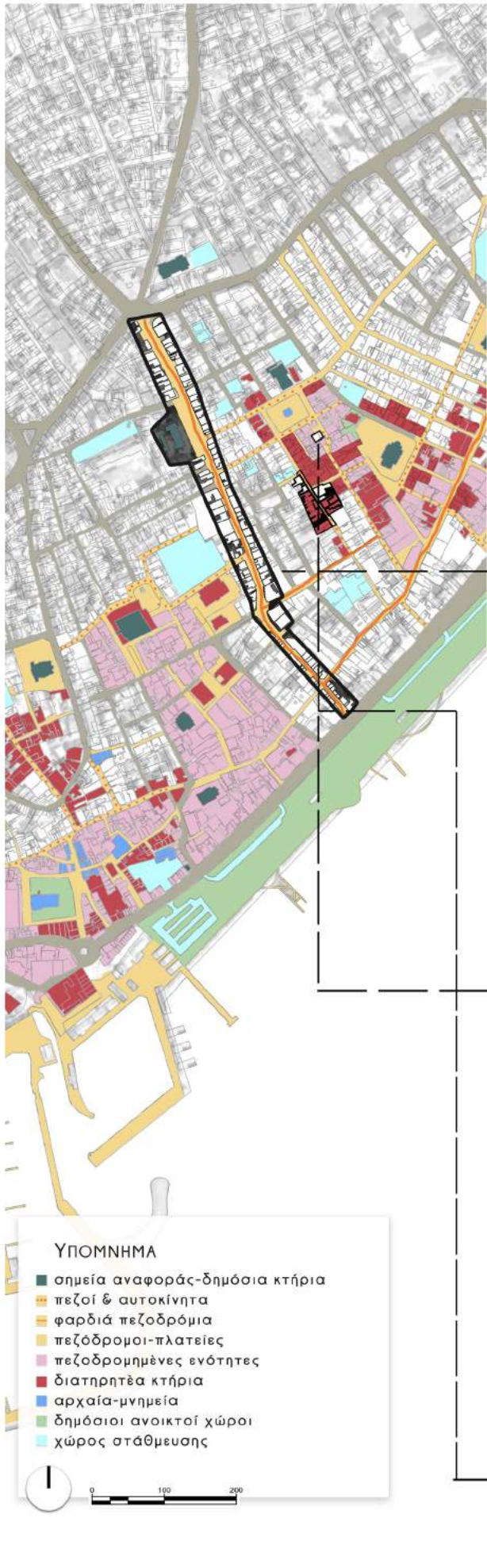

πρόταση

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- σημεία αναφοράς-δημόσια κτήρια
- πεζοί & αυτοκίνητα
- φαρδιά πεζοδρόμια
- πεζόδρομοι-πλατείες
- πεζοδρομημένες ενότητες
- διατηρητέα κτήρια
- αρχαία-μνημεία
- δημόσιοι ανοικτοί χώροι
- χώρος στάθμευσης

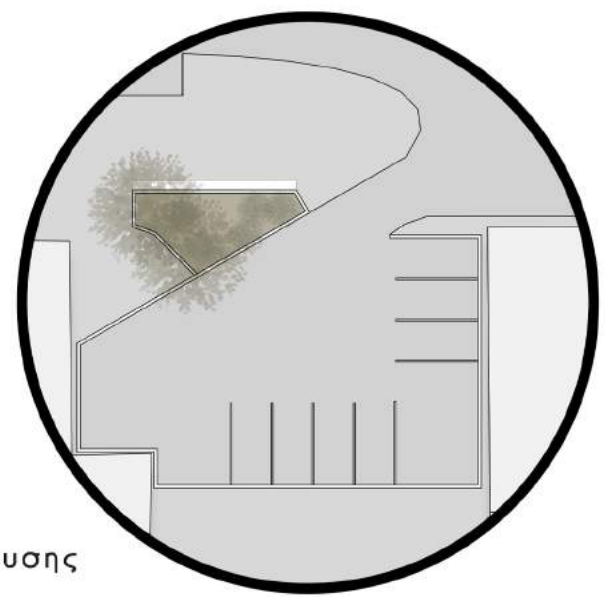
Για παράδειγμα στους δρόμους με κίτρινο και πορτοκαλιά γραμμή όπως είναι η οδός Ανεξαρτησίας, προτείνεται την διαπλάτυνση των πεζοδρομίων, ώστε να έχει πρωταρχικό ρόλο ο πεζός και ταυτόχρονα να μπορούν να φυτευτούν δέντρα για σηματοδότηση της πορείας.

1 φαρδιά πεζοδρόμια_η περίπτωση της οδού Ανεξαρτησίας

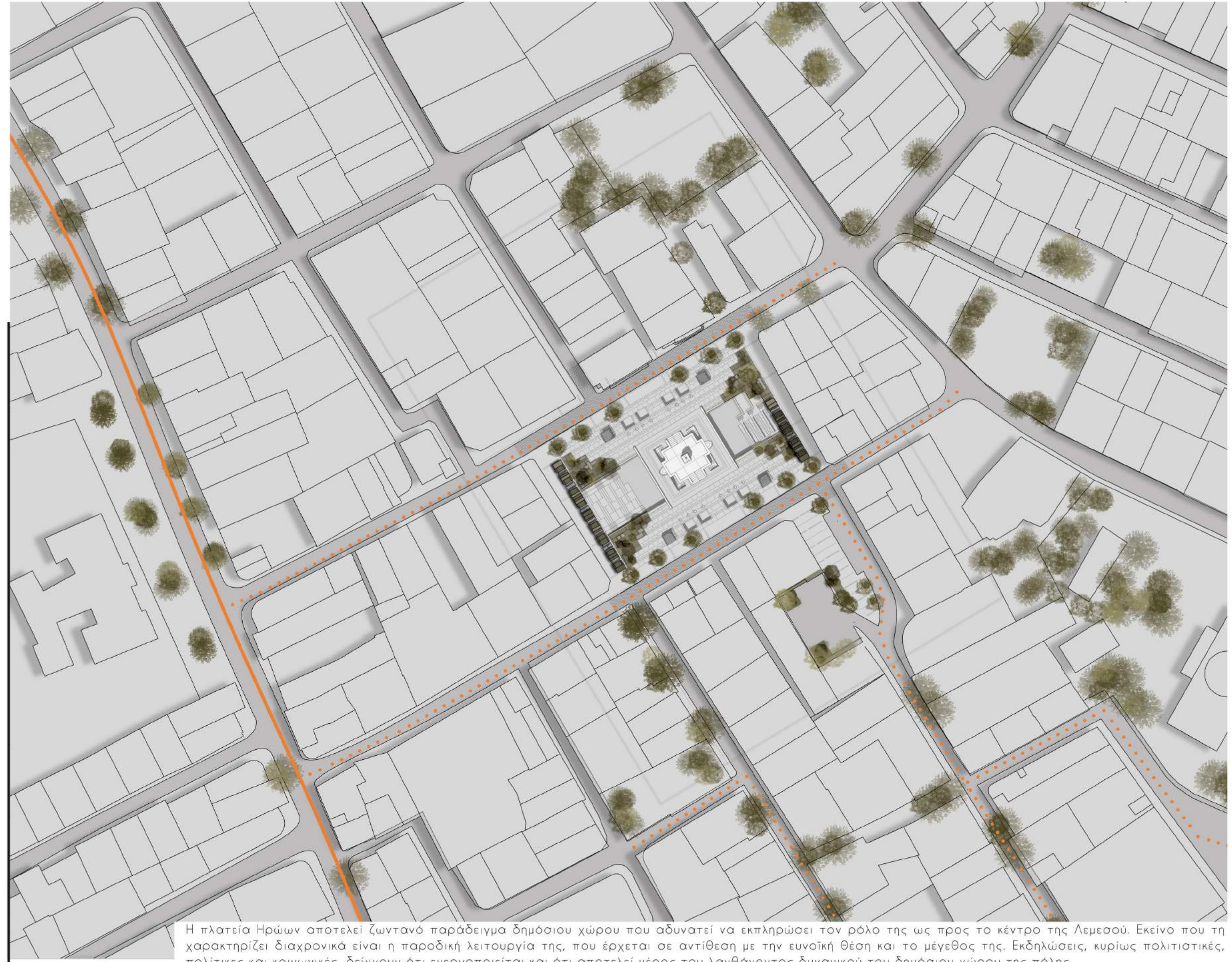
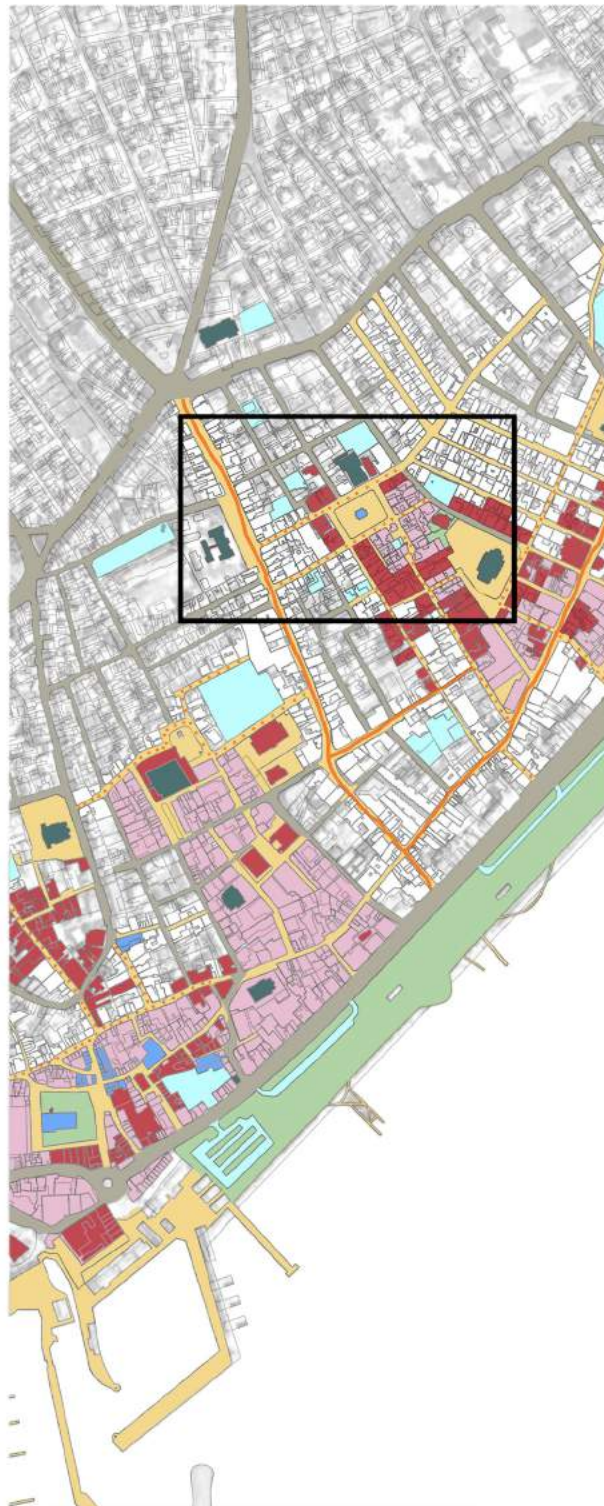
Αντίστοιχα σε δρόμους όπου δεν είναι εφικτό να γίνει αυτό, λόγω μικρού μεγέθους, προτείνεται ενιαία πλακόστρωση. Αποτελούν δρόμους μειωμένης κυκλοφορίας, έτσι θα μπορεί ο πεζός και το αυτοκίνητο να συνυπάρχουν συν επίπεδα με ενισχυμένο πράσινο στέγαστρο.

2 πεζοί και αυτοκίνητα_η περίπτωση της οδού Βασιλείου Μακεδόνος

3 χώρος στάθμευσης

Ένα στοιχείο το οποίο μπορεί να ενισχύσει την πόλη ως πνευμόνας πρασίνου είναι οι χώροι στάθμευσης. Αποτελούν βασικό κομμάτι της καθημερινότητας, αφού στην Κύπρο το βασικό μέσο μεταφοράς είναι το αυτοκίνητο. Προτείνεται να μην είναι απλά ένα κενό στον πυκνοδομημένο ιστό, αλλά να περιβάλλεται όπου είναι εφικτό με πράσινο.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- σημεία αναφοράς-δημόσια κτήρια
- πεζοί & αυτοκίνητα
- φαρδιά πεζοδρόμια
- πεζόδρομοι-πλατείες
- πεζοδρομημένες ενότητες
- διατηρητέα κτήρια
- αρχαία-μνημεία
- δημόσιοι ανοικτοί χώροι
- χώρος στάθμευσης

Η πλατεία Ηρώων αποτελεί ζωντανό παράδειγμα δημόσιου χώρου που αδυνατεί να εκπληρώσει τον ρόλο της ως προς το κέντρο της Λεμεσού. Εκείνο που τη χαρακτηρίζει διαχρονικά είναι η παροδική λειτουργία της, που έρχεται σε αντίθεση με την ευνοϊκή θέση και το μέγεθος της. Εκδηλώσεις, κυρίως πολιτιστικές, πολιτικές και κοινωνικές, δείχνουν ότι ενεργοποιείται και ότι αποτελεί μέρος του λανθάνοντος δυναμικού του δημόσιου χώρου της πόλης.

Η πλατεία χωρίζεται σε δύο νοητά επίπεδα. Πέρα από έναν ανοικτό πνεύμονα της πόλης, η συγκεκριμένη πλατεία έχει και ιδεολογικό χαρακτήρα. Αποτελεί χώρο απόδοσης τιμής στους Ηρωες που έχουν θυσιάσει τη ζωή τους για την ελευθερία της Κύπρου και της Ελλάδας. Δυστυχώς, αυτά τα δύο επίπεδα δεν έχουν καταφέρει ακόμη να συνυπάρξουν, παρά τις διάφορες κατά καιρούς παρεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν.

ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ_ιστορική εξέλιξη

1883 μ.Χ

ΚΑΜΗΛΑΡΙΟ

1927 μ.Χ

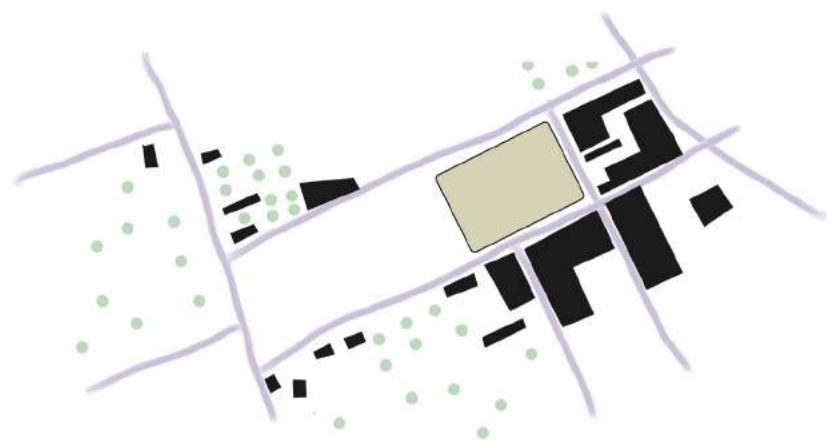
ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ-ΚΚΕΣΟΓΛΟΥΔΙΚΩΝ

1947 μ.Χ

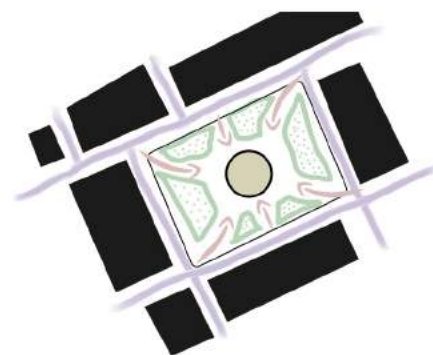
ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ

2000 μ.Χ

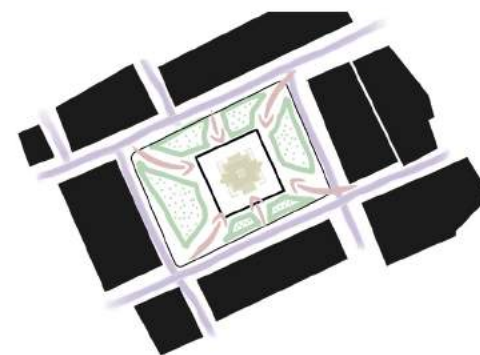
ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ "ΡΙΑΛΤΟ", ΑΝΑΠΛΑΣΗ 2000, ΤΕΠΑΚ

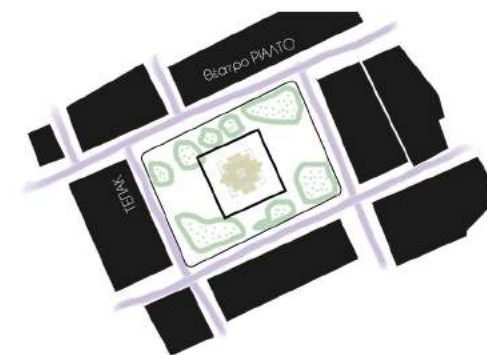
Η πλατεία δεν είχε σχεδιαστεί αρχικά. Ήταν ένα χωράφι, το οποίο το χρησιμοποιούσαν ως καμηλάριο. Ολόκληρη η έκταση της καλυπτόταν με απόβλητα και σκουπίδια.

Τη δεκαετία του '30, ο Δήμος κατεδαφίζει αρκετά πλινθίνα κτίρια της συνοικίας και διαμορφώνει την πρώτη πλατεία φυτεύοντας δένδρα και κτιζοντας στο κέντρο της «αναβουτήριον» (σιντριβάνι). Παράλληλα κτιζονται τα πρώτα πέτρινα κτίρια: καφενεία, εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, λουτρά, χορευτικά κέντρα που υπάρχουν και σήμερα, όπως το καφενείο «Κιτ-Κατ», ενώ ξεχωρίζει το μεγαλοπρεπές κινηματοθέατρο «Ριάλτο» που κτιζεται από τους αδελφούς Χρυσόχου.

Ανατέθηκε στον αρχιτέκτονα Χαρίλαο Δίκαιο, το έργο της εκτέλεσης του σχεδίου για το Μνημείο, το οποίο δεν παρέμβαινε δραστικά στην γεωμετρική διάταξη της πλατείας. Περιλάμβανε διαδρόμους, που οδηγούσαν με περιμετρική πλακόστρωση στο κέντρο της, όπου στην θέση του σιντριβανιού, τοποθετήθηκε το υπερυψωμένο μνημείο με κρήνες στα πλάγια. Κάτω από αυτό φιλοξενείται ο υπόγειος χώρος δεξιώσεων.

Το 1999 ολοκληρώθηκαν τα εγκαίνια του θεάτρου «ΡΙΑΛΤΟ» και επανήλθε μετά την ανακαίνισή του, όπως έγραφε ο τύπος της εποχής, ο πολίτης της Λεμεσού στην ανανεωμένη Πλατεία Ηρώων. Εκείνη την περίοδο, η πλατεία είχε πλακοστρωθεί ώστε να μπορεί να φιλοξενήσει διάφορες λειτουργίες και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Διατήρησε όμως, την περιμετρική μικρή υπερύψωση στην πλακόστρωση γύρω από το μνημείο. Ωστόσο, χάθηκε η γεωμετρική της διάταξη με τις διαδρομές από τις γωνίες και τα μέσα των τεσσάρων πλευρών της.

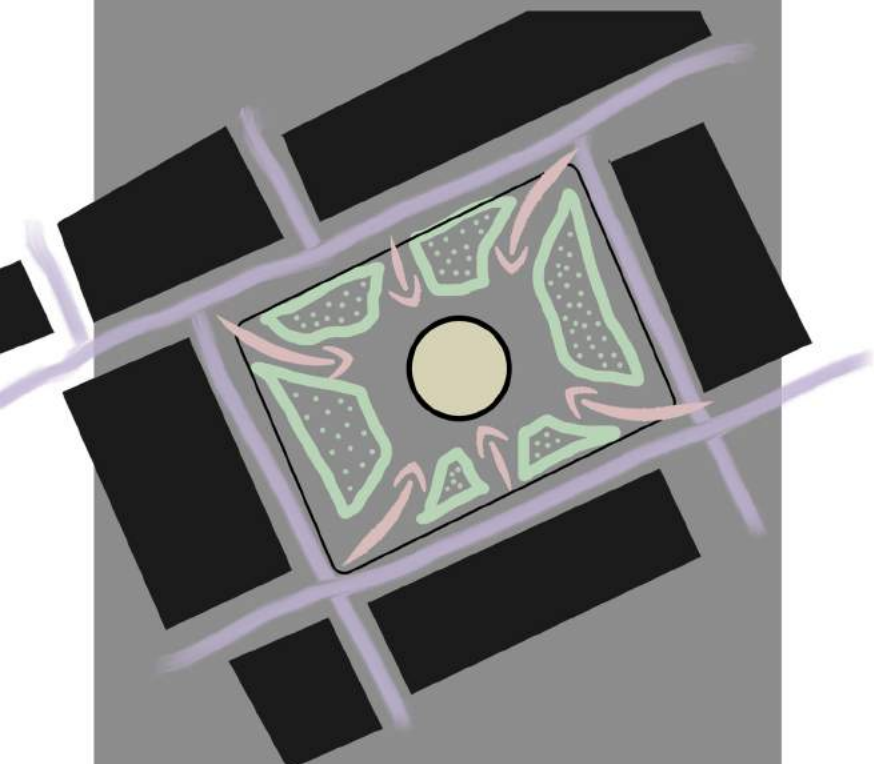
1η ΠΕΡΙΟΔΟΣ Πλατεία Αναγεννήσεως Κεσογλουδικιών

Όταν ανέλαβε την Δημαρχία της πόλης ο Αλέκος Ζήνωνος το 1927, εξαγοράστηκαν οικοπέδα του Στέφανου Λανίτη στην περιοχή με σκοπό «το άνοιγμα πλατειάς στα Κεσογλούδια». Πρόκειται για μια δραστική επέμβαση στον ιστό της πόλης. Αυτό που σήμερα θα ονομάζαμε «Αστική Αναγέννηση». Ίσως εφαρμόζοντας μια σημειολογική προσέγγιση, μπορούμε να ισχυριστούμε πως από εκεί προέρχεται η επωνομασία «Πλατεία Αναγεννήσεως», Στόχευε στην μετατροπή της αρχαιωμένης Οθωμανίζουσας κοινωνικοοικονομικής βάσης της αστικής αυτής περιοχής, προς την κατεύθυνση του εξευρωπαϊσμού.

Μια τέτοια αναγέννηση θα μπορούσε να ενισχυθεί μέσω της προσέλκυσης νέων δραστηριοτήτων και επιχειρήσεων και του εκσυγχρονισμού του αστικού ιστού, αλλά και της βελτίωσης του αστικού περιβάλλοντος με ένα «νεοκλασικίζοντα» σχεδιασμό δημιουργίας ενός νέου τοπίου. Μια δράση λοιπόν που θα έδινε έμφαση στις μελλοντικές επιθυμητές συνθήκες. Έτσι, τη δεκαετία του '30, ο Δήμος κατεδαφίζει αρκετά πλίνθινα κτίρια της συνοικίας και διαμορφώνει την πρώτη πλατεία, φυτεύοντας δένδρα και κτίζοντας στο κέντρο της «αναβρυτήριον» (σιντριβάνι). Παράλληλα κτίζονται τα πρώτα πέτρινα κτίρια: καφενεία, εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, λουτρά, χορευτικά κέντρα που υπάρχουν και σήμερα, όπως το καφενείο «Κιτ-Κατ», ενώ ξεχωρίζει το μεγαλοπρεπές κινηματοθέατρο «Ριάλτο» που κτίζεται από τους αδελφούς Χρυσόχου. Παρ' όλ' αυτά, κυρίως μετά το 1943, λόγω ίσως και Β' Παγκόσμιου Πολέμου, η πλατεία είχε υποπέσει σε σχετική υποβάθμιση. Συνεχίζει να αποτελεί τον κεντρικότερο και πολυσύχναστο χώρο της πόλης, ωστόσο το άγριο κόψιμο των δέντρων καθώς και η αμέλεια συντήρησης της προκάλεσαν σημαντική φθορά στην όψη.

ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ_ιστορική εξέλιξη

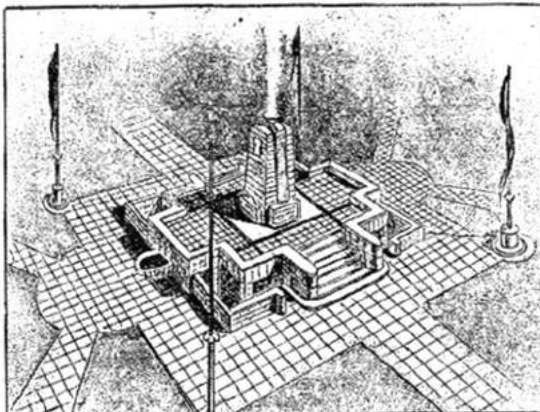

2η ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Εξωραϊσμός, Μνημείο, Κακή Φήμη
Πλατεία Ηρώων

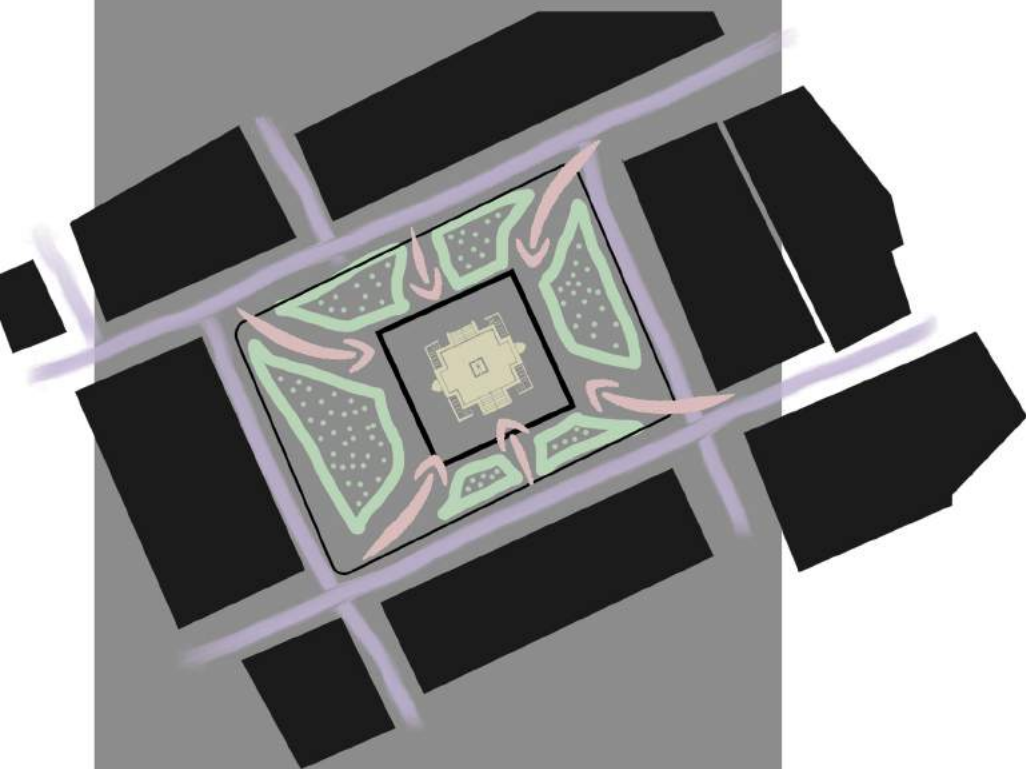
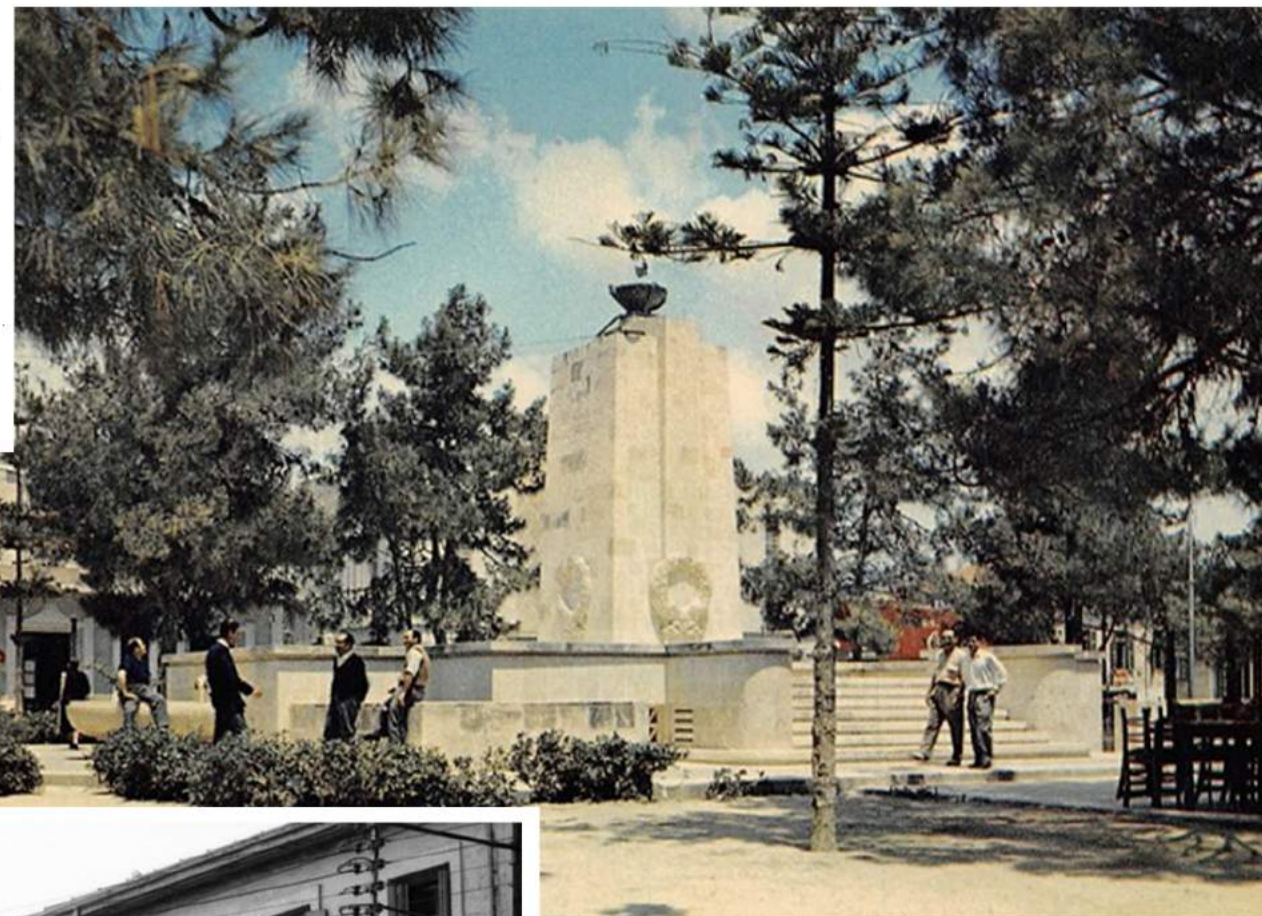
ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

Πληροφορούμεθα ότι, ή παρά τὸ Ριάλτο μοναδική καὶ ὡραία πλατεία τῆς πόλεως, ἡ ἀπὸ τοῦ προηγ. Δήμου. Συμβουλίου ἠνομασθεῖσα « Ἀναγέννητας », θὰ μετονομασθῆ, κατὰ τὴν ἀποφάσεως τοῦ σημερινοῦ Δήμου. Συμβουλίου εἰς πλατεία « ΗΡΩΩΝ » εἰς εἰσοδείν δὲ στήλην ποῦ θὰ στηθῆ εἰς κατάλληλον μέρος, θὰ ἐγκαταστήσῃ τὰ ὄνοματα ὁσίων τῶν πεσόντων Λεμεισιανῶν εἰς τὸν σημερινόν πόλεμον, ἕπιρ τῆς ἐλευθερίας ἀνθρωπότητος ἀπὸ τὸν φασισμὸν καὶ τὴν δημοκρατικὴν καλλιτέρευτον κόσμον.

(Φωτογραφία ἀπὸ τὸ Ἀρχιτεκτονικὸ Σχέδιο τοῦ Δήμου Λεμεσοῦ)

Ο Δήμος μετὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον, κάνει ἐκκλήσιν στους Κύπριους καλλιτέχνες νὰ αναλάβουν τὸν εξωραϊσμὸ καὶ τὴν φιλοτέχνησιν τῆς πλατείας. Περίπου τὸ 1947 ἀνατέθηκε στον ἀρχιτέκτονα Χαρίλαο Δίκαιο τὸ ἔργο τῆς ἐκτέλεσης τοῦ σχετικοῦ σχεδίου γιὰ τὸ Μνημείο. Παράλληλα, ἀποφασίστηκε ἡ ἀνέγερσιν τεσσάρων περιπτέρων στὶς ἀντίστοιχες γωνίες τῆς πλατείας.

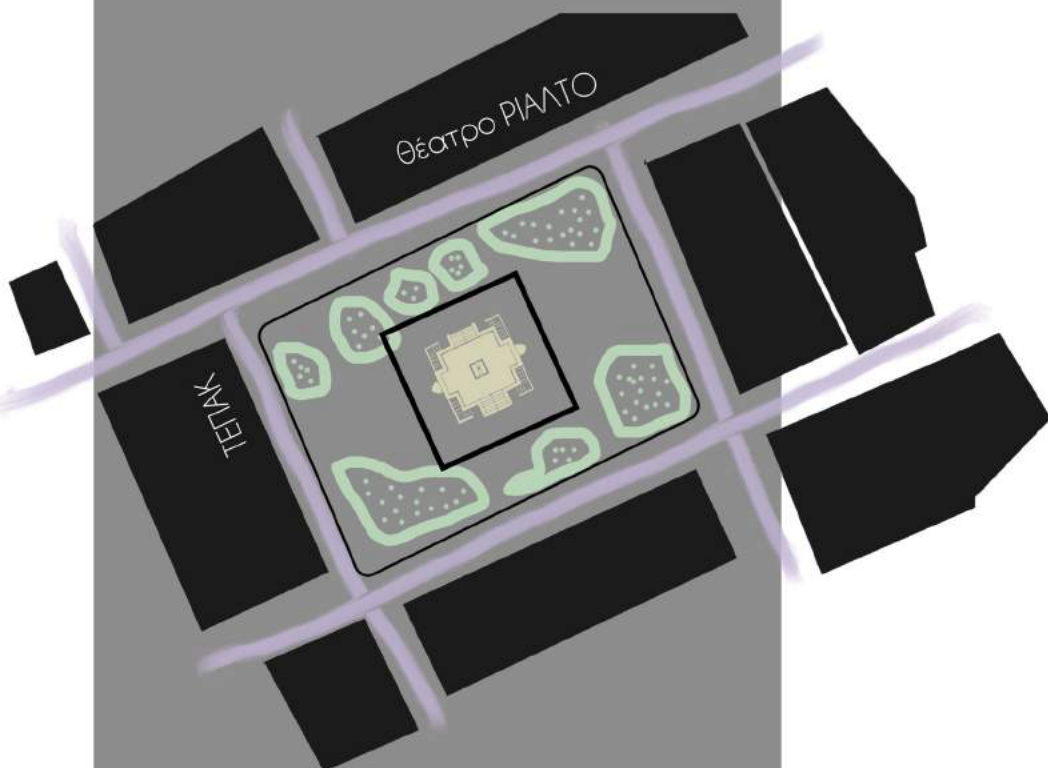
Τὸ σχέδιο τοῦ ἀρχιτέκτονα δὲν παρέμβαινε δραστικὰ στὴν γεωμετρικὴ διάταξιν τῆς πλατείας. Περιλάμβανε διαδρόμους ποὺ ὡλοῦσαν, με περιμετρικὴ πλακόστρωσιν, στὸ κέντρο τῆς, ὅπου στὴν θέσιν τοῦ ἀναβρυτήριου τοποθετήθηκε τὸ υπερυψωμένον μνημείο-στήλη με κρήνες στὰ πλάγια. Κάτω ἀπὸ αὐτὸ ὑπῆρχε ὑπόγειος χώρος δεξιῶσεων, στον ὁποῖο γίνονταν ἡ κατὰβασιν με πλάγια σκαλιὰ. Ἐκατέρωθεν τῶν διαδρόμων τοποθετήθηκαν παρτέρια με βλάστησιν, κρατώντας ἔτσι τὴν φιλοσοφία τῆς ἀρχικῆς πλατείας. Μόνον ποὺ πλέον, ὑπῆρχε ἐλεύθερη εἰσοδος στὴν πλατεία χωρὶς περίφραξιν. Ἡ ἱστορία τῆς πλατείας στὴ συνέχεια φαίνεται νὰ κυριαρχεῖται ἀπὸ φαινόμενα κοινωνικῆς παθογένειας. Χρησιμοποιεῖται κυρίως ἀπὸ συγκεκριμένες κοινωνικὲς ομάδες καὶ ὄχι ἀπὸ τὸ ἐπὶ κοινωνικὸ σύνολο. Ἀκόμη τὴν κακὴ φήμιν τῆς ἐντείνουσι οἱ οἰκογενεῖς ποὺ περιβάλλουσι τὴν πλατεία. Ἐτσι, οἱ οἰκογενεῖς ἀπομακρύνονταν ὁλοένα καὶ περισσότερο ἀπὸ τὴν πλατεία Ἡρώων ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν περιοχὴ, ἐρημώνοντας.

ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ_ιστορικὴ ἐξέλιξιν

2000

3η ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Εγκαίνια Θεάτρου «Ριάλτο»,
Ανάπλαση 2000, ΤΕΠΑΚ

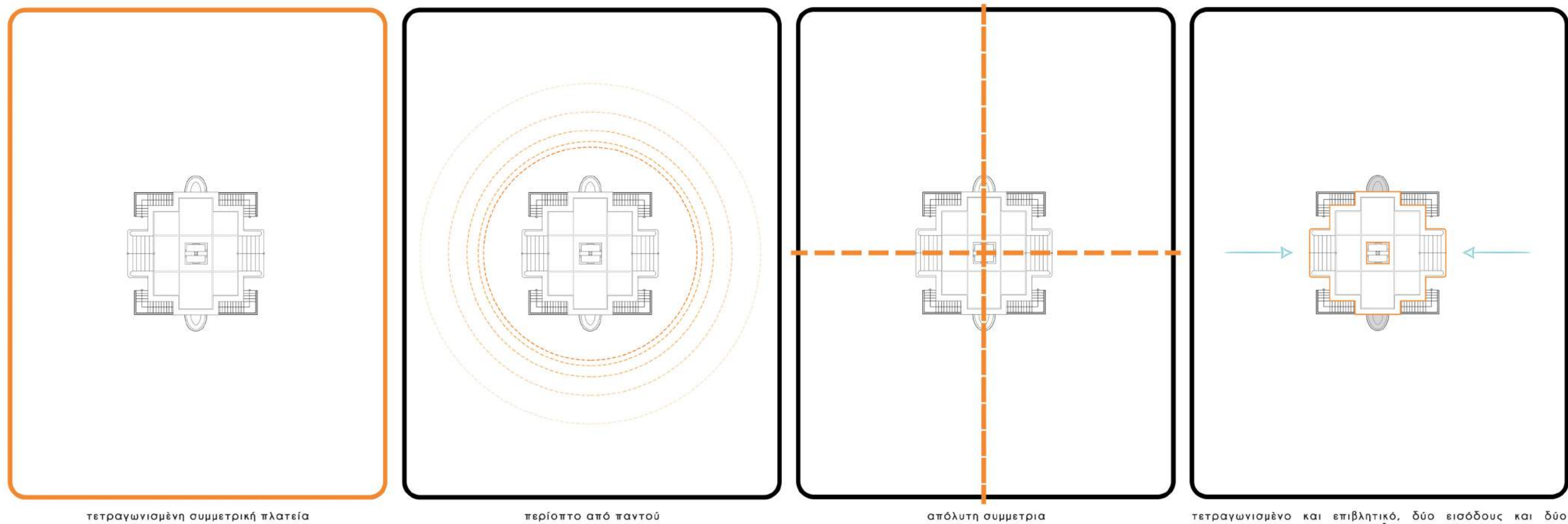

Το 1999 ολοκληρώθηκαν τα εγκαίνια του θεάτρου «ΡΙΑΛΤΟ» και επανήλθε μετά την ανακαίνισή του, όπως έγραφε ο τύπος της εποχής, ο πολίτης της Λεμεσού στην ανανεωμένη Πλατεία Ηρώων. Όμως, οι διάφορες χρήσεις γύρω από αυτή δεν είχαν αποκατασταθεί. Οι πολίτες θεωρούσαν ότι η κακή φήμη της πλατείας ακόμη υπάρχει και δεν αλλάζει με απλές επεμβάσεις. «Με φωτάκια και πλακόστρωτα θα κτυπήσουμε το έγκλημα;..... Η Πλατεία μπορεί να εξωραϊστεί, μπορεί να μην ξανασπάσει μύτη εκεί..... όμως το έγκλημα δεν πατάσσεται. Κι ας βάλουν οσους προβολείς θέλουν στην Πλατεία Ηρώων ή σε όλη τη Λεμεσό.....». Είναι αλήθεια ότι ο χώρος και η κοινωνική συμπεριφορά, είναι στοιχεία που συνδέονται μεταξύ τους. Αλληλοεπηρεάζονται διαλεκτικά σε μεγάλο βαθμό. Εκείνη την περίοδο, η πλατεία είχε πλακοστρωθεί ώστε να μπορέσει να φιλοξενήσει διάφορες λειτουργίες και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Διατήρησε όμως, την περιμετρική μικρή υπερύψωση στην πλακόστρωση γύρω από το μνημείο.

Όστόσο, χάθηκε η γεωμετρική της διάταξη με τις διαδρομές από τις γωνίες και τα μέσα των τεσσάρων πλευρών της. Στο σχεδιασμό περιλαμβανόταν ο καθαρισμός, η συντήρηση, και ο φωτισμός του Μνημείου, η δενδροφύτευση του χώρου με τοπικά δέντρα, η διαμόρφωση του υπόγειου χώρου έτσι ώστε να παρέχει υποδομές και αστικό εξοπλισμό, καθώς και η συντήρηση και η αποκατάσταση των περιπτέρων. Παράλληλα με τον φωτισμό της πλατείας ενισχύθηκαν οι οδικοί άξονες της περιοχής. Παρά τον κακό σχεδιασμό, τις ημιτελείς και αποσπασματικές πολεοδομικές παρεμβάσεις, και την κακή φήμη που έχει σφραγίσει την ιστορία της και τους εν δυνάμει χρήστες της, η Πλατεία Ηρώων αποτελεί σημείο συνάντησης πολιτιστικών, πολιτισμικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων. Μεγάλες εκδηλώσεις της πόλης, όπως το Rock Festival κάθε Σεπτέμβριο, αλλά και ο τερματισμός της πομπής του καρναβαλιού πραγματοποιούνται εκεί.

ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ_ιστορική εξέλιξη

τετραγωνισμένη συμμετρική πλατεία

περίοπτο από παντού

απόλυτη συμμετρία

τετραγωνισμένο και επιβλητικό, δύο εισόδους και δύο σιντριβάνια

Το Μνημείο Ηρώων, έχει τη δική του μικρή, ένδοξη και πικρή ιστορία.

Τον Νοέμβριο του 1946, κατά τη δεύτερη θητεία της Δημαρχίας Πλουτή Σέρβα, εξαγγέλλεται «το τρίχρονο πλάνο δουλειάς και δημοτικής ανοικοδόμησης του» και ανάμεσα στα άλλα έργα και δραστηριότητες που προγραμματίζονται περιλαμβάνεται και ο «εξωραϊσμός της Πλατείας Ηρώων».(Εφ. ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ημερ. 3 και 10/11/ 1946).

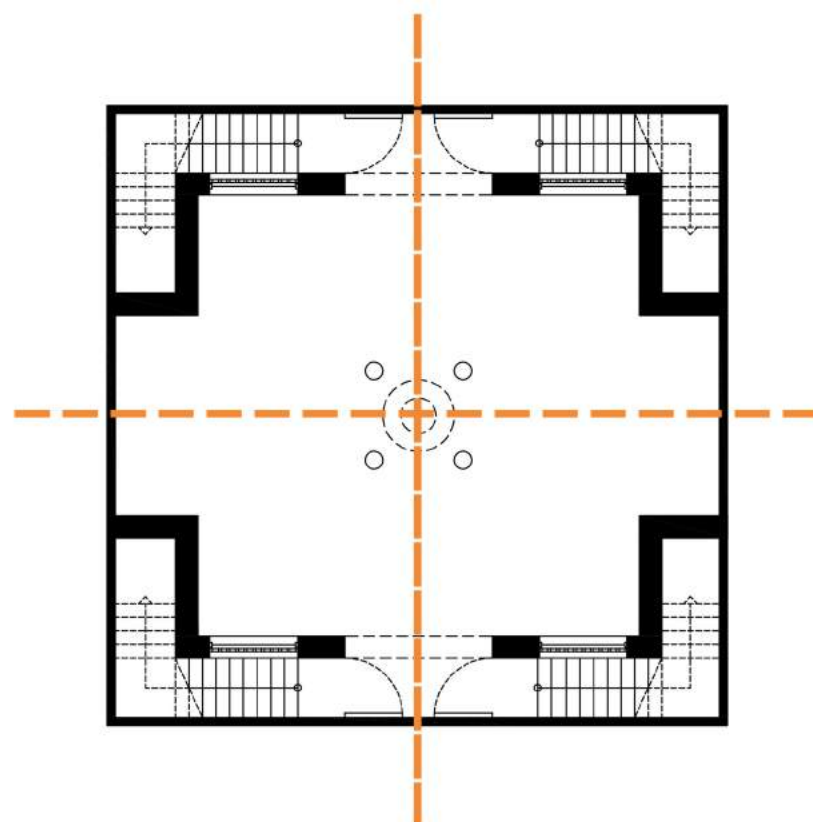
Λόγω της άρνησης της Κυβέρνησης να συνεισφέρει, το μνημείο θα ανεγειρόταν με εισφορές. Το χαρακτηρίζουν (εφημερίδα «Γράμματα», Οκτώβριος 1947) ως «συμβολικό της αντίστασης των λαών ενάντια στην τυραννία και το βαρβαρισμό (θα συμβολίζει τους πολέμους των Αρχαίων Ελλήνων ενάντια στους επιδρομείς, το 1821, το 1912, και το 1939) να ανεγερθεί στην καρδιά της Λεμεσού, μεγαλόπρεπο και επιβλητικό... τιμή και δόξα για την πόλη μας και την επαρχία μας».

Έγιναν αρκετά σκίτσα και υπήρξε πλήρης συνεργασία με τους Δημοτικούς άρχοντες. Το 1949 το έργο υλοποιείται κάτω από την καθημερινή επίβλεψη του Χαρίλαου Δίκαιου. Εμπνευση του ήταν ο ίδιος ο χώρος, η τετραγωνισμένη συμμετρική πλατεία με αποκορύφωμα το μνημείο που έπρεπε να είναι περίοπτο από παντού. Τετραγωνισμένο και επιβλητικό, με δύο εισόδους και δύο σιντριβάνια, και με στόχο τη μεγάλη φλόγα να βγαίνει από τον κύλικα που τοποθετήθηκε στο πιο ψηλό σημείο, αποτελεί πράγματι αφιέρωμα στους ήρωες του 1821 και του 1940. Οι τέσσερις μεταλλικοί στύλοι στις πλευρές του μνημείου, τόνιζαν την συμμετρικότητά του. Γενικός στόχος του μελετητή, ήταν η χρήση κυπριακών υλικών σ' όλες τις κατασκευές που πραγματοποιούσε, εξ' ου και η χρήση της πέτρας στο μνημείο και των μωσαϊκών στο δάπεδο του, στα σκαλιά, στα ανοίγματα αερισμού, στα σιντριβάνια και στις άλλες αρχιτεκτονικές λεπτομέρειες.

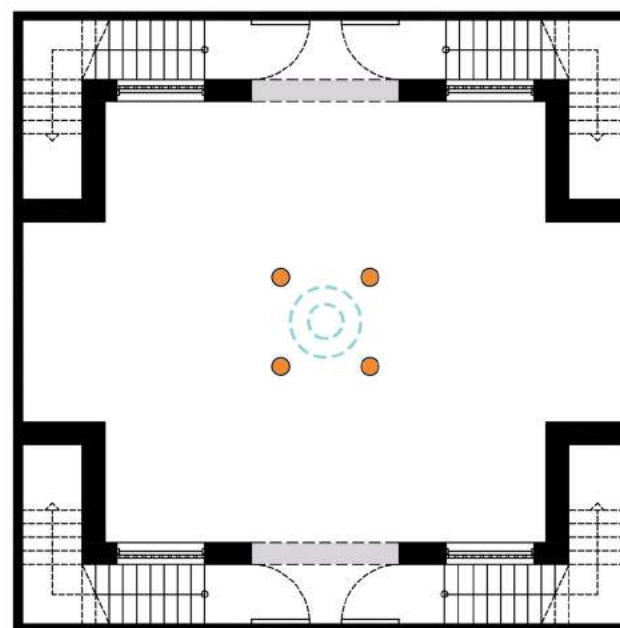
ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ_το ύψος του Μνημείου

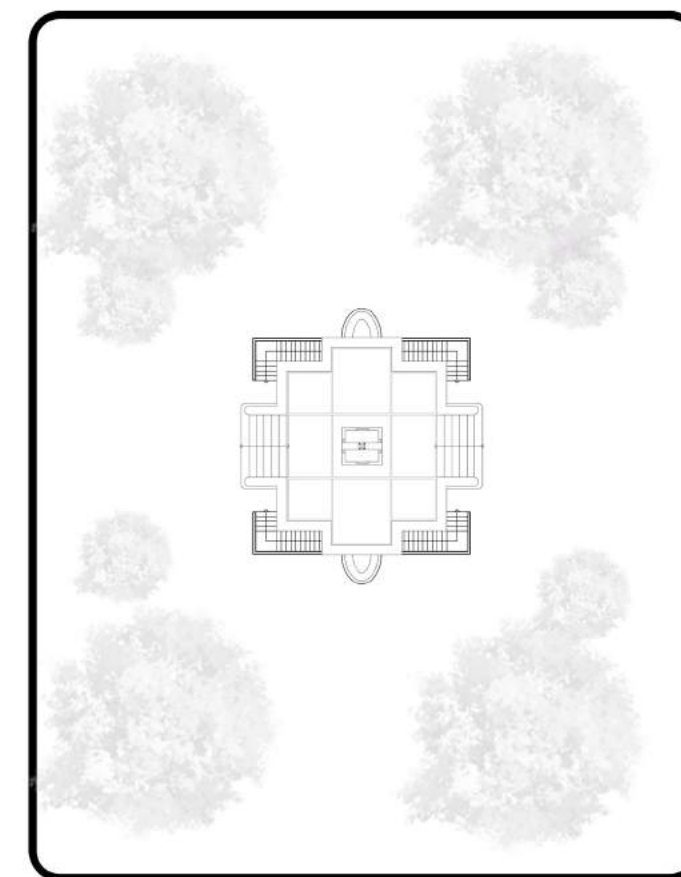

απόλυτη συμμετρία

4 κυκλικά υποστυλώματα, θόλος, και καμάρες στους τοίχους

ψηλά δέντρα ώστε να μην αποκρύπτουν το μνημείο

Το συμμετρικό υπόγειο, με τις τέσσερις κυκλικές κολώνες, το μικρό θόλο στη μέση, και τις κόγχες στους τοίχους προοριζόταν για μουσειακό ή πολιτιστικό χώρο, όπως και σήμερα.

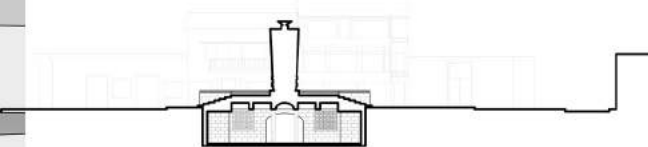
Στον περίγυρο, προτάθηκαν να φυτευτούν ψηλά δέντρα που να μην αποκρύπτουν το μνημείο.

Εκείνο που εντυπωσιάζει, είναι η αρμονική συνύπαρξη των διαφορετικών αρχιτεκτονικών ρυθμών των μελών που αποτελούν την πλατεία. Η επιβλητικότητα και το δωρικό ύφος του μνημείου, σαν στοιχείο που κυριαρχεί στον χώρο, εναρμονίζεται με τον μοντερνισμό του περιγύρου. Η ανθρώπινη κλίμακα της πλατείας και ο τέλειος συσχετισμός του μνημείου με τα διάφορα άλλα στοιχεία που την συναποτελούν, καθιστούν την μικροκλίμακα του χώρου μοναδική στην Κύπρο.

Με την πάροδο του χρόνου και με τις λειτουργίες που αποκτούσε η πλατεία, το μνημείο άρχισε να χάνει την σημασία του. Ο νέος χαρακτήρας και η κακή φήμη της περιοχή, εντείνουν την αντίφαση της με το μνημείο. Εκείνοι που χάρισαν την ονομασία της Πλατείας Ηρώων, ασφαλώς δεν την είχαν οραματιστεί σε αυτή την κατάντια, αλλά ως ένα χώρο ιερό, που ο κάθε Έλληνας θα τιμούσε. Αντίθετα, η κατάληξη αυτή προκαλούσε ντροπή και αίσχος. Ο χώρος θα έπρεπε να σέβεται και να εκτιμάται από όλους. Ο σεβασμός όμως κρατούσε όσο μπορεί να κρατήσει μια εορτή, με την κατάθεση στεφάνων μπροστά στο μεγαλοπρεπές Μνημείο σε κάθε Εθνική Γιορτή, και τα βράδια η πλατεία επανερχόταν στην όψη της.

ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ_το ύφος του Μνημείου

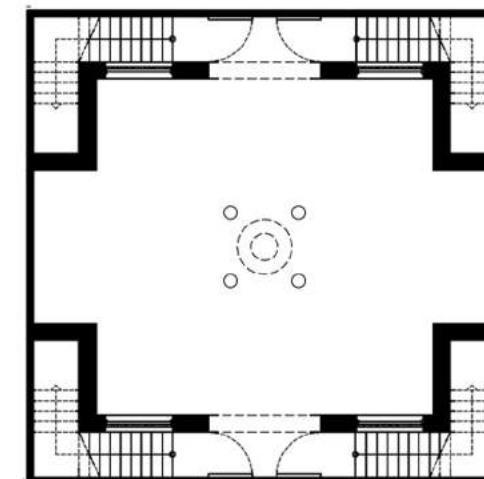
ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ_κάτοψη υφιστάμενης κατάστασης

Σήμερα η κατάσταση στην Πλατεία και στον περιβάλλοντα χώρο είναι εντελώς διαφορετική, πολύ καλύτερη απ' ό,τι πριν 20 χρόνια, όταν ξεκίνησε η προσπάθεια που έχουμε ήδη περιγράψει.

Η πλατεία σήμερα έχει κρατήσει την τετραγωνική κάτοψη, αλλά έχει χάσει την ορθολογική της διάταξη. Η πλακόστρωση έχει καταβάλει όλη την έκταση, αφήνοντας πίσω τον χαρακτηρισμό της ως πνεύμονα πρασίνου μέσα στον πυκνό ιστό της πόλης. Ωστόσο υπάρχουν περιμετρικά τα δέντρα της παλαιότερης δενδροφύτευσης. Το επίπεδο της πλατείας είναι σε ισούψες με την στάθμη των δρόμων, με μια περιμετρική μικρή ανύψωση της πλακόστρωσης γύρω από το μνημείο, το οποίο διατηρείται στην αρχική του μορφή υπερυψωμένο από το επίπεδο της πλατείας.

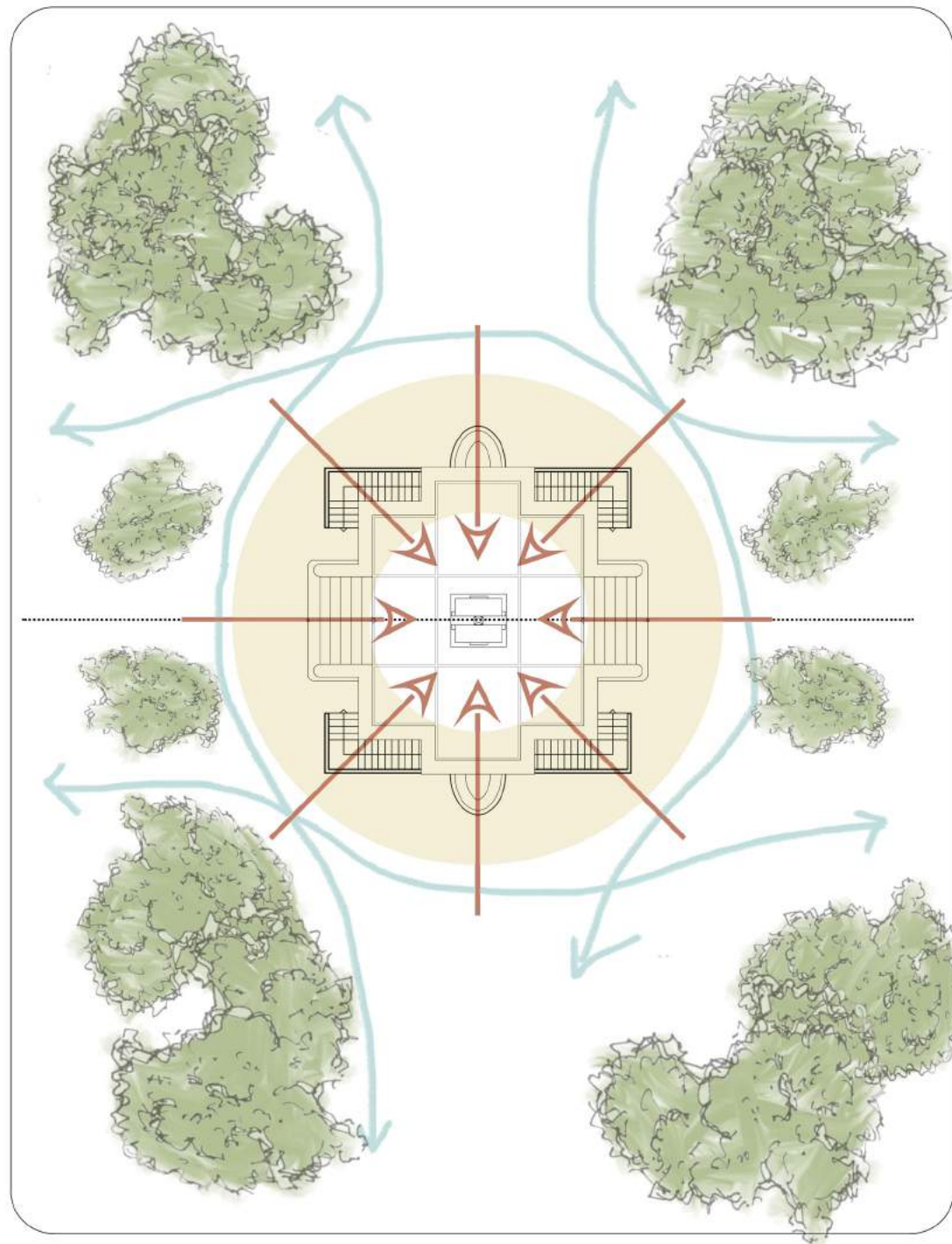
Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στο σκεπτικό της τελευταίας παρέμβασης, αναφέρεται ότι «σε συνεργασία με τα γύρω υποστατικά τα οποία έχουν μοιραστεί τον περίγυρο της πλατείας έχει γίνει επίπλωση του χώρου με καρέκλες, ομπρέλες και τραπέζια βάσει των προδιαγραφών που έχει θέσει ο Δήμος, έτσι ώστε να υπάρχει ομοιομορφία και ομοιογένεια». Κάτι τέτοιο δεν είναι ορατό. Αντίθετα παρουσιάζονται διάφορες παρεμβάσεις (κατασκευές, ανθοδόχες, σκίαστρα κ.λπ.), που οδηγούν στην έννοια του αυθαίρετου και του τυχαίου. Αναφέρεται επίσης ότι «περιλαμβάνεται η πεζοδρόμηση των οδών Βασιλείου Μακεδόνος και Ελένης Παλαιολογίνας από την οδό Ανδρέα Δρουσιώτη μέχρι την οδό Παύλου Μελά.» Και σε αυτή την περίπτωση, μόνο η μη οργανωμένη πεζοδρόμηση του ανατολικού δρόμου έχει εφαρμοστεί. Ο δυτικός παραμένει αδιαμόρφωτος και ανοικτός για διακίνηση και στάθμευση τροχοφόρων. Το ίδιο συμβαίνει και στο βόρειο και νότιο δρόμο. Γενικά δεν έχουν εκτελεστεί οι διαμορφώσεις και οι διευθετήσεις κινητικότητας και αστικής δομής που προβλέπονται στο Σχέδιο Περιοχής, όπως και στην υπόλοιπη ανατολική περιοχή του Κέντρου. Οι διασυνδέσεις της Πλατείας με άλλους δημόσιους χώρους και πλατείες είναι ανύπαρκτη. Αφετέρου κάποιες λειτουργίες και χρήσεις αρχίσαν να συγκρούονται. Στα περιίπτερα υφίστανται αυθαίρετες προσθήκες και στα γύρω κτίρια, ειδικά σε κάποια διατηρητέα, ατυχείς παρεμβάσεις.

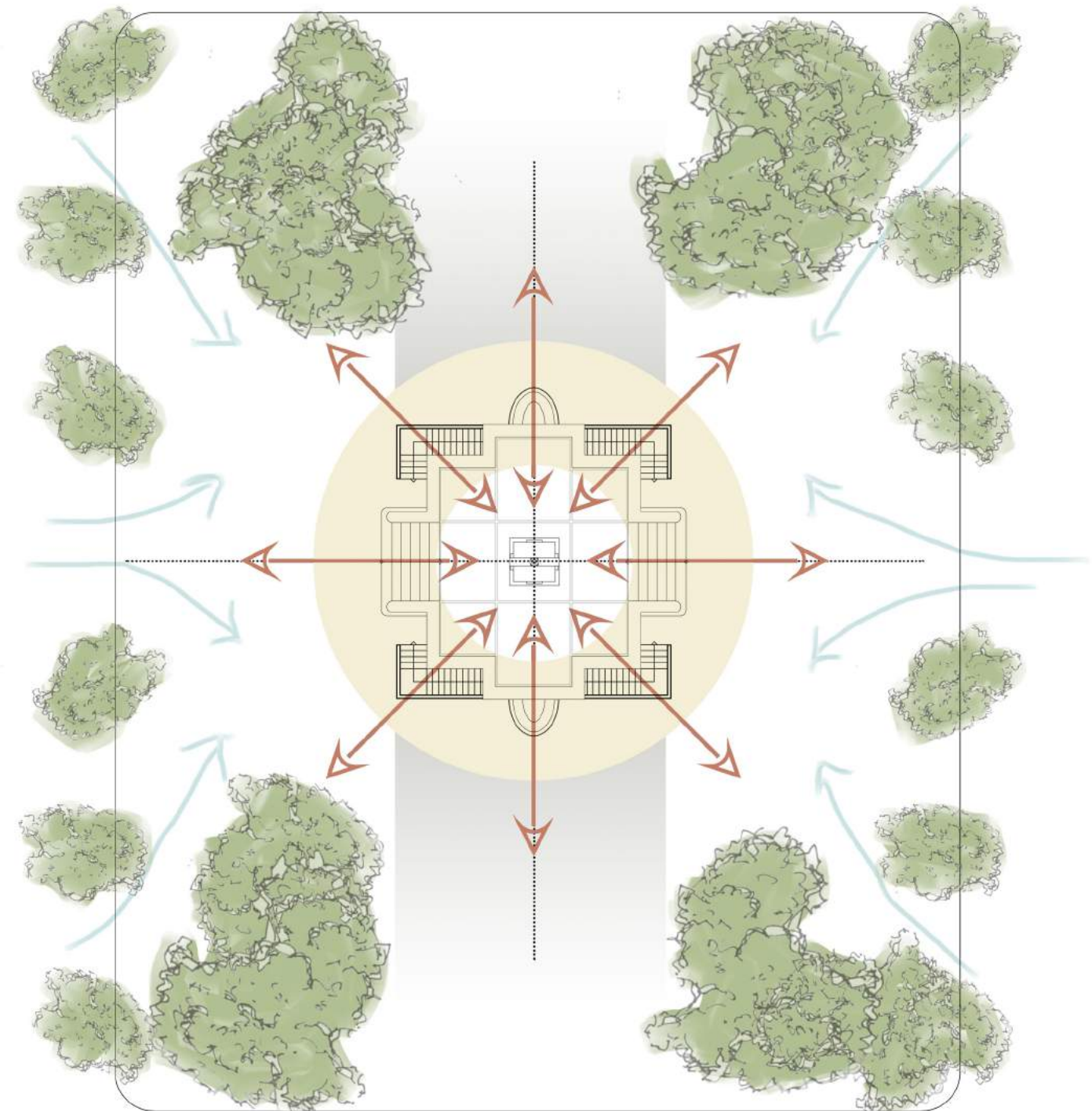
ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ_υφιστάμενη κατάσταση

Ο περιβάλλον χώρος φιλοξενεί από αραβικά καφενεία, ελληνικά ταχυφαγεία και ταβέρνες, μέχρι πινακοθήκη και σύγχρονα κέντρα εστίασης και αναψυχής. Τα κέντρα έχουν καταλάβει το χώρο αντικριστά πάνω στην πλατεία με τραπεζοκαθίσματα, δίνοντας της ζωή, κυρίως τις νύχτες του καλοκαιριού. Οι εγκαταστάσεις του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ), καθώς και η μετατροπή των ξενοδοχείων σε φοιτητικές εστίες, κάνουν τον χώρο της πλατείας κατάλληλο για όλες τις ηλικίες.

Η πλατεία πλημμυρίζει περιμετρικά από τραπεζοκαθίσματα. Εκδηλώσεις πραγματοποιούνται μπροστά από αυτό. Κανείς δεν δίνει σημασία όμως στο Μνημείο. Διάφορες εκδηλώσεις πραγματοποιούνται μπροστά από αυτό, περιτριγυρίζεται από τραπεζοκαθίσματα και ανθρώπους που διασκεδάζουν, και όμως εξακολουθεί να θεωρείται "στολίδι" πάνω στην πλατεία. Ο σεβασμός του κρατάει, και πάλι, όσο κρατάει μια Εθνική Γιορτή.

υφιστάμενο

πρόταση

Η κεντρική ιδέα βασίζεται στον τονισμό των αξόνων συμμετρίας του Μνημείου έτσι ώστε να είναι περίοπτο και εμβληματικό. Αυτό γίνεται εφικτό με την βύθιση του κατακόρυφου άξονα και τη δημιουργία μίας πλατφόρμας κίνησης περιμετρικά από αυτό. Με αυτή την χειρονομία, το Μνημείο φαντάζει να αιωρείται, ελαφρύνοντας την στιβαρή του μορφή, χωρίς όμως να χάνει την σημασία του. Ταυτόχρονα, δίνεται η απαραίτητη σημασία και στον υπόγειο χώρο, ο οποίος γίνεται πλέον ημιυπαίθριος. Η υλοποίηση της υπόγειας και περιμετρικής κίνησης, στοχεύει στην απόδοση ζωής και χρήσης στον χώρο, μέσα από σημεία στάσης και διέλευσης.

Κάτω από την πλατεία, αναπτύσσεται εκθεσιακός χώρος και βιβλιοθήκη, χώροι οι οποίοι λειτουργούν υποστηρικτικά ως προς την ταυτότητα του Μνημείου και της ευρύτερης περιοχής. Η πλατεία γειτνιάζει με κτίρια του Πανεπιστημίου ΤΕΠΑΚ και το Θέατρο Ριάλτο, επομένως οι νέες λειτουργίες ενισχύουν τις πολιτιστικές δραστηριότητες της περιοχής. Η φύτευση θα πρέπει να είναι γραμμική ώστε να σηματοδοτεί την κεντρικότητα του μνημείου.

Η πρόταση έρχεται να αγκαλιάσει την υφιστάμενη κατάσταση και να αναζωογονήσει εκ νέου τον χώρο με απλές και ουσιαστικές χειρονομίες. Η χωροθέτηση τόσο των υπαίθριων, όσο και των κλειστών χώρων, τους επιτρέπει να μπορούν να λειτουργήσουν ταυτόχρονα και ανεξάρτητα.

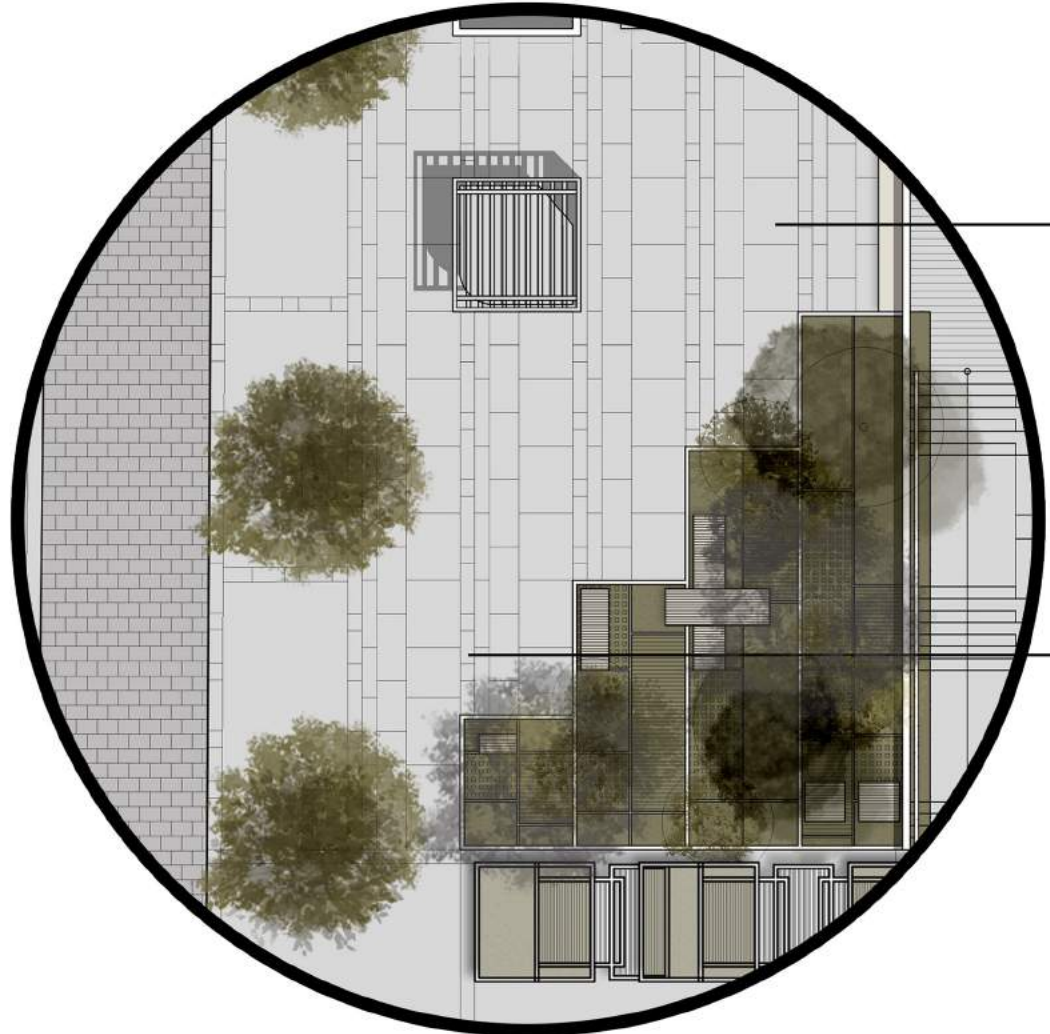
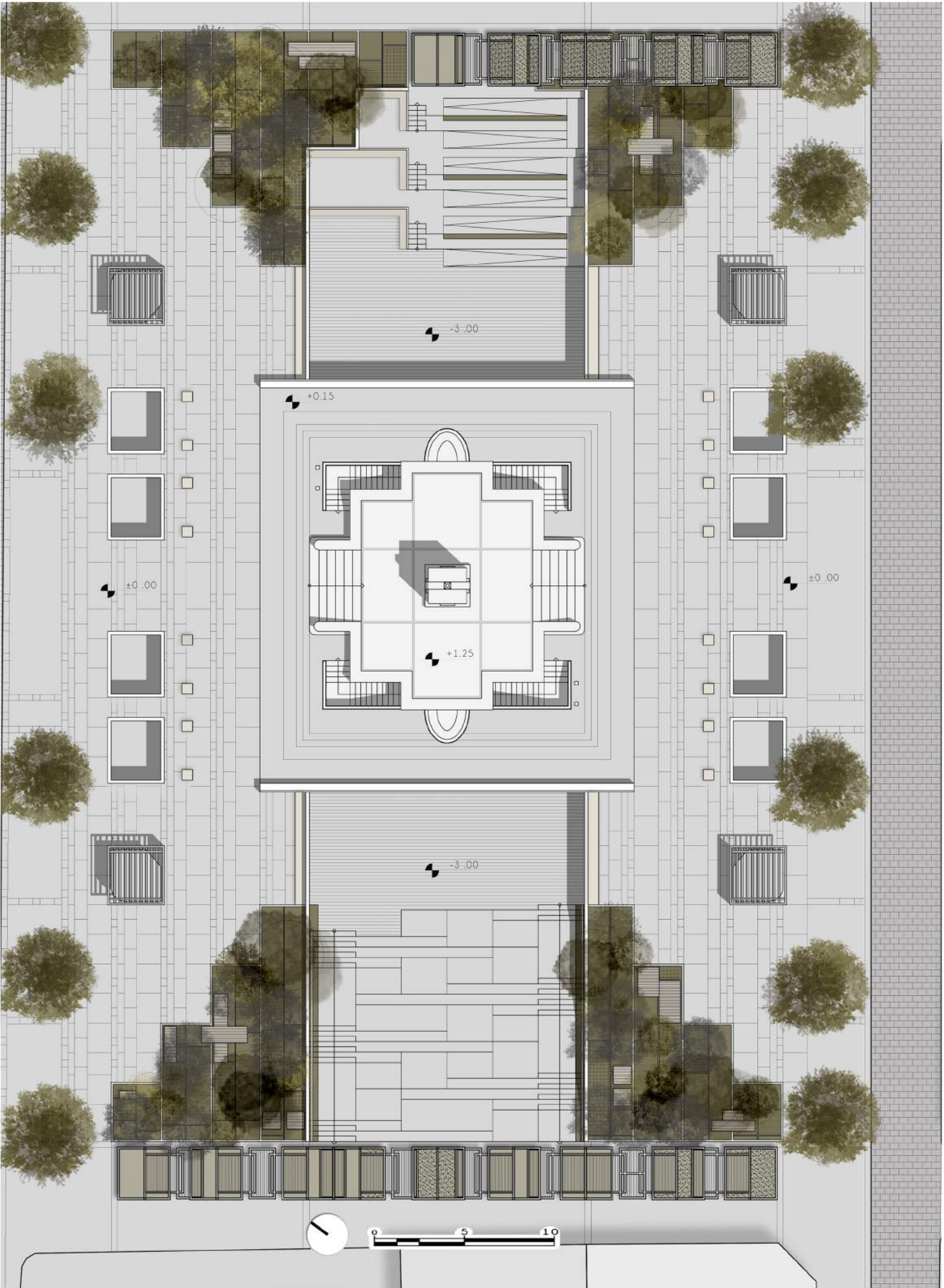
ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ_τοπογραφικό

ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ_αξονομετρικό

ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ_κάτοψη στάθμης 0.00

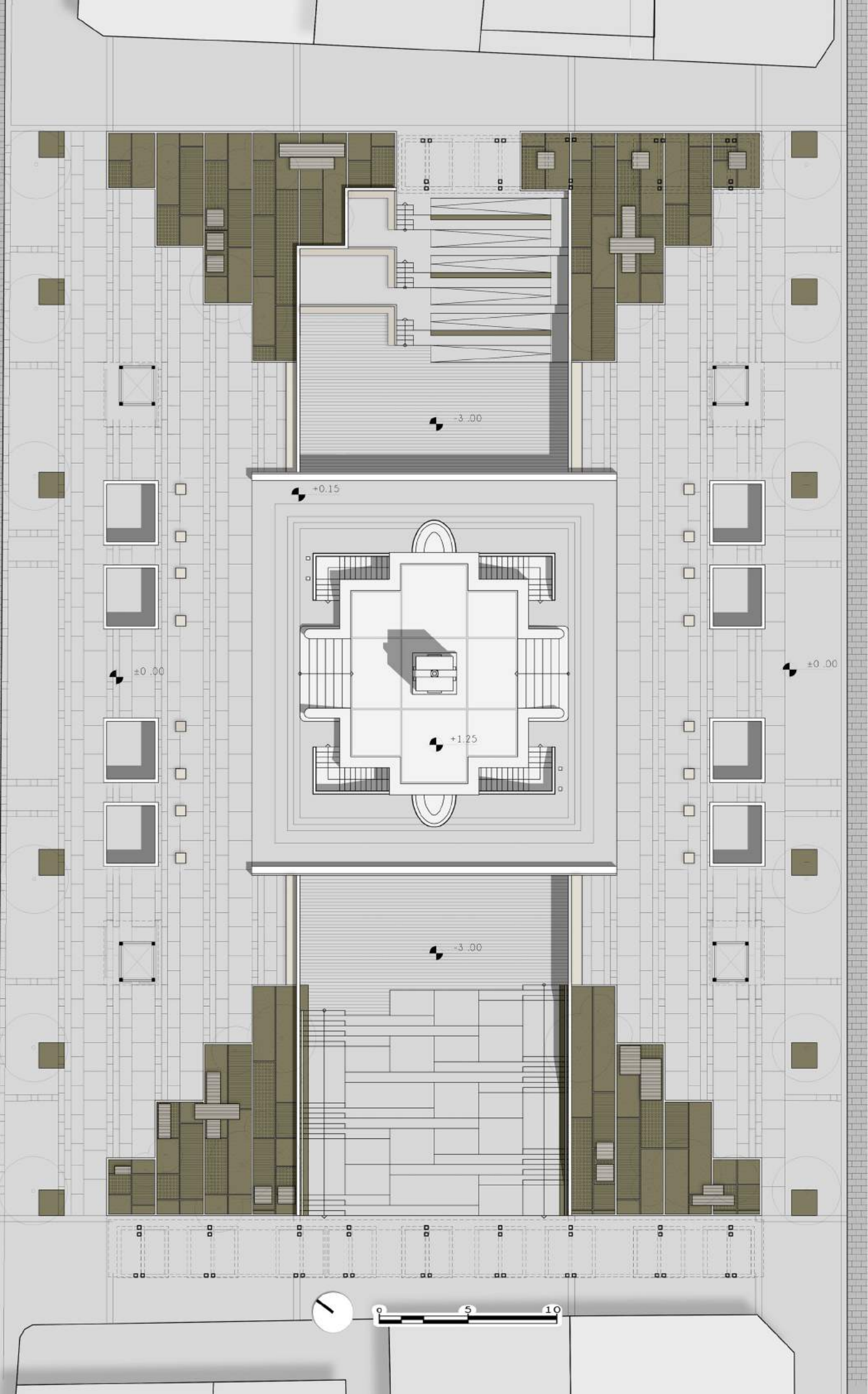
artevia stone

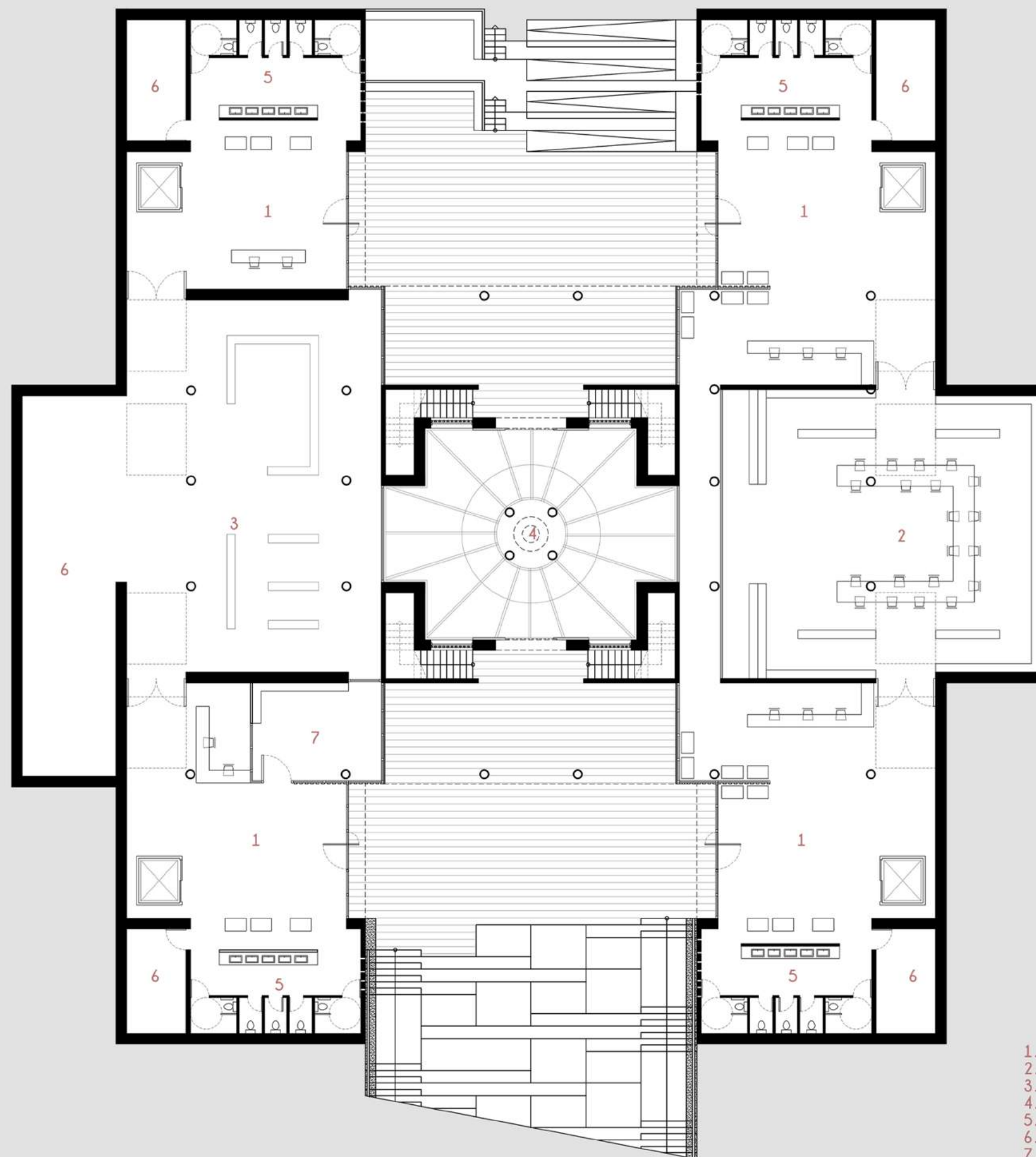

μάρμαρο

Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν δίνουν πρωτεύον σημασία στην δημιουργία μικροκλίματος στην κεντρική πλατεία, αφού περιμετρικά τοποθετούνται χώροι στάσης και κίνησης, ενώ η φύτευση ενισχύεται περιμετρικά και με τα στέγαστρα με φυτεμένο δώμα. Τέλος, γίνεται χρήση κυρίως υλικών όπως το μάρμαρο και artevia stone (πορόδες ενισχυμένο σκυρόδεμα) για τη σηματοδότηση των αξόνων κίνησης και χώμα όπου υπάρχει φύτευση.

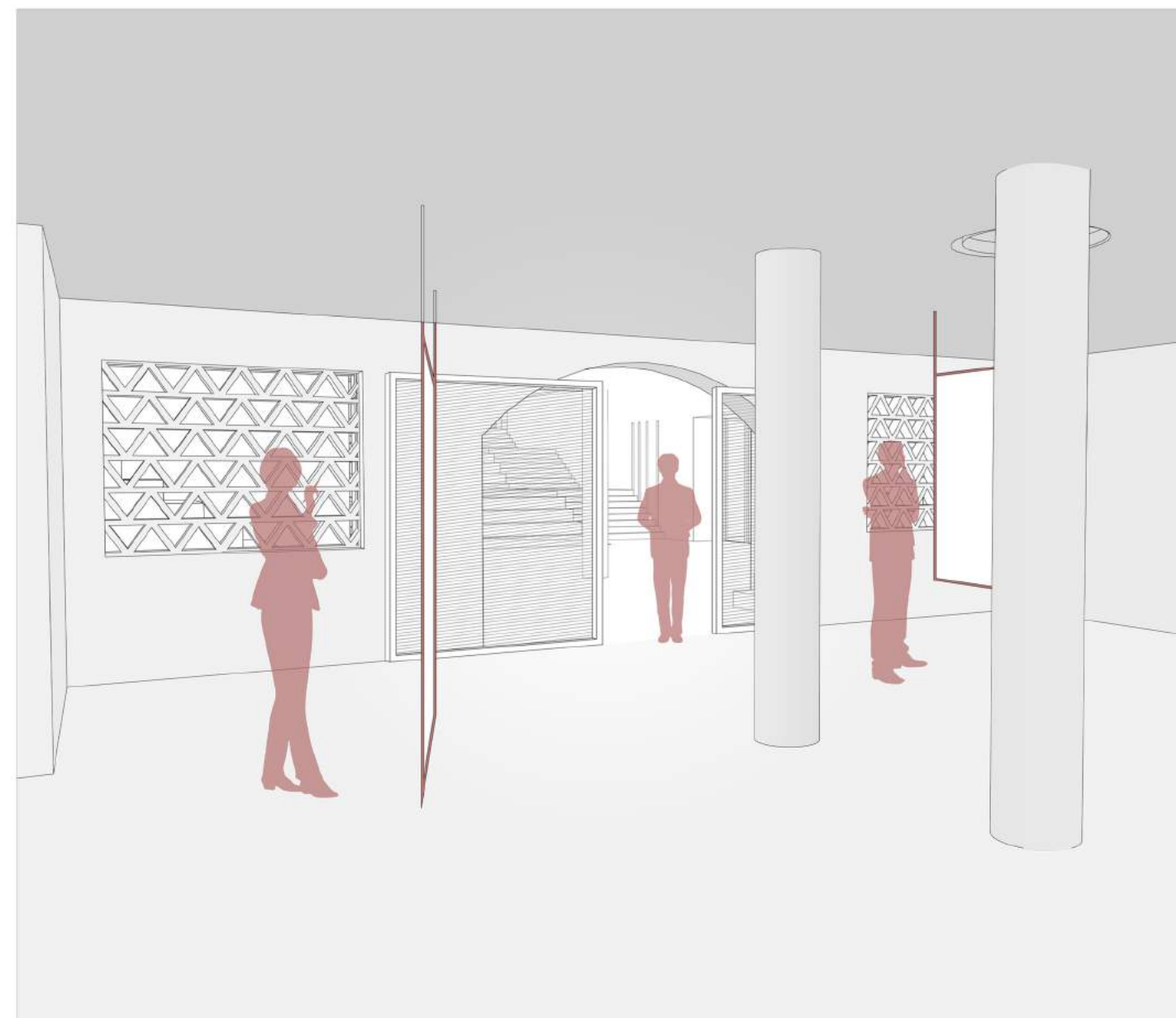
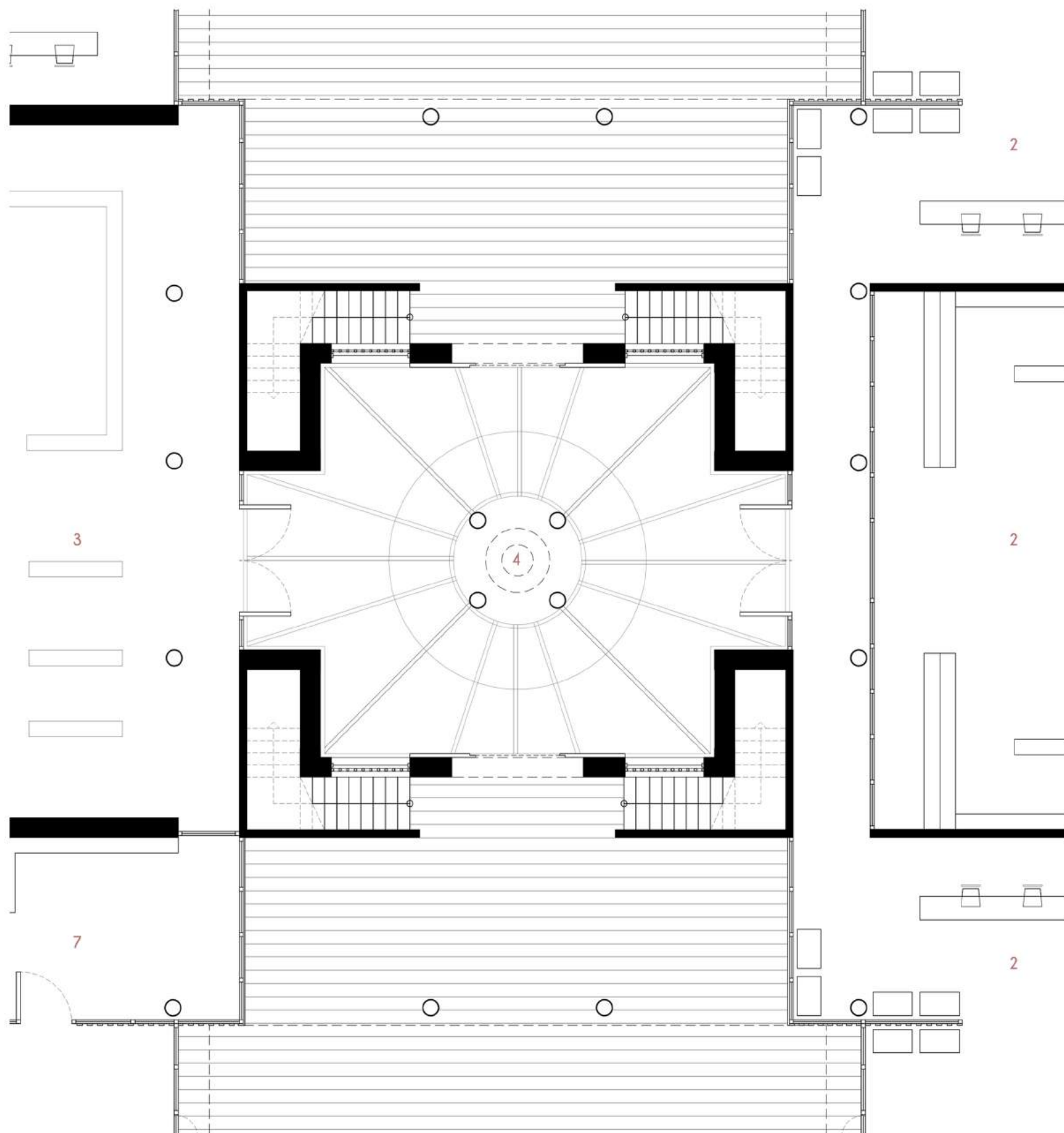
ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ_κάτοψη στάθμης 0.00

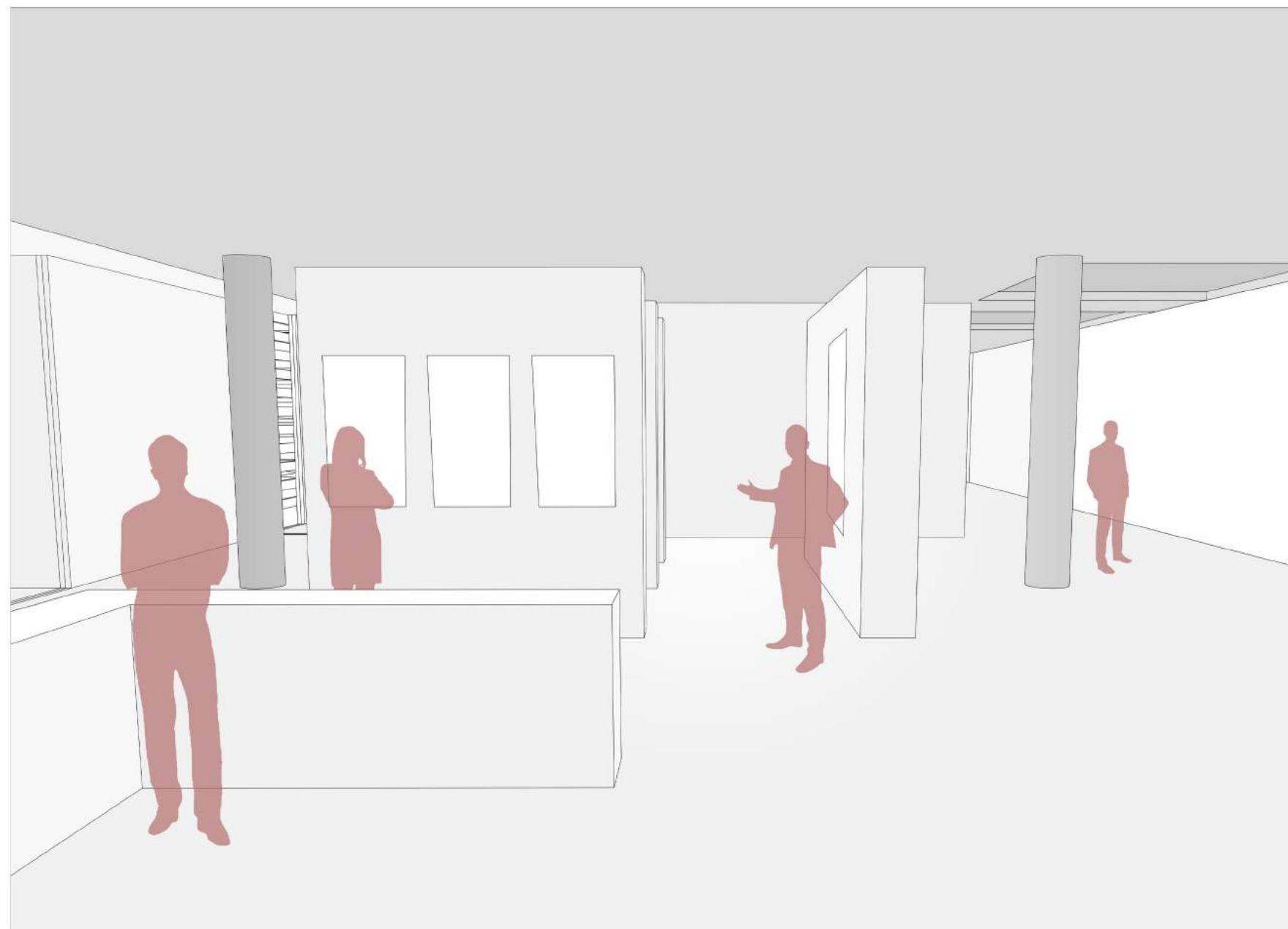
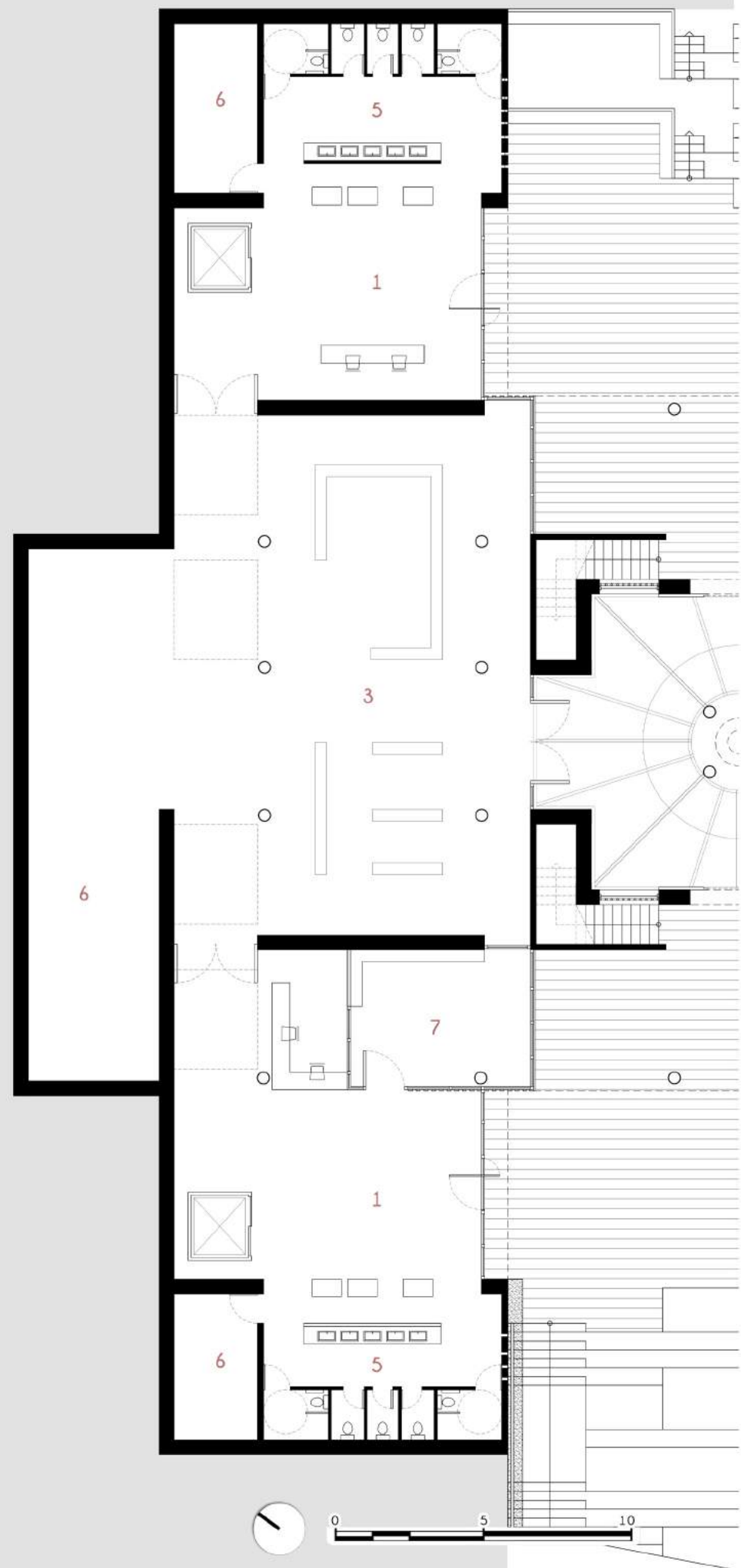

1. χώρος υποδοχής
2. βιβλιοθήκη-αναγνωστήριο
3. εκθεσιακός χώρος
4. ημιπαίθριος εκθεσιακός χώρος
5. χώροι υγιεινής
6. βοηθητικοί χώροι
7. διοίκηση-αρχαιοθήκη

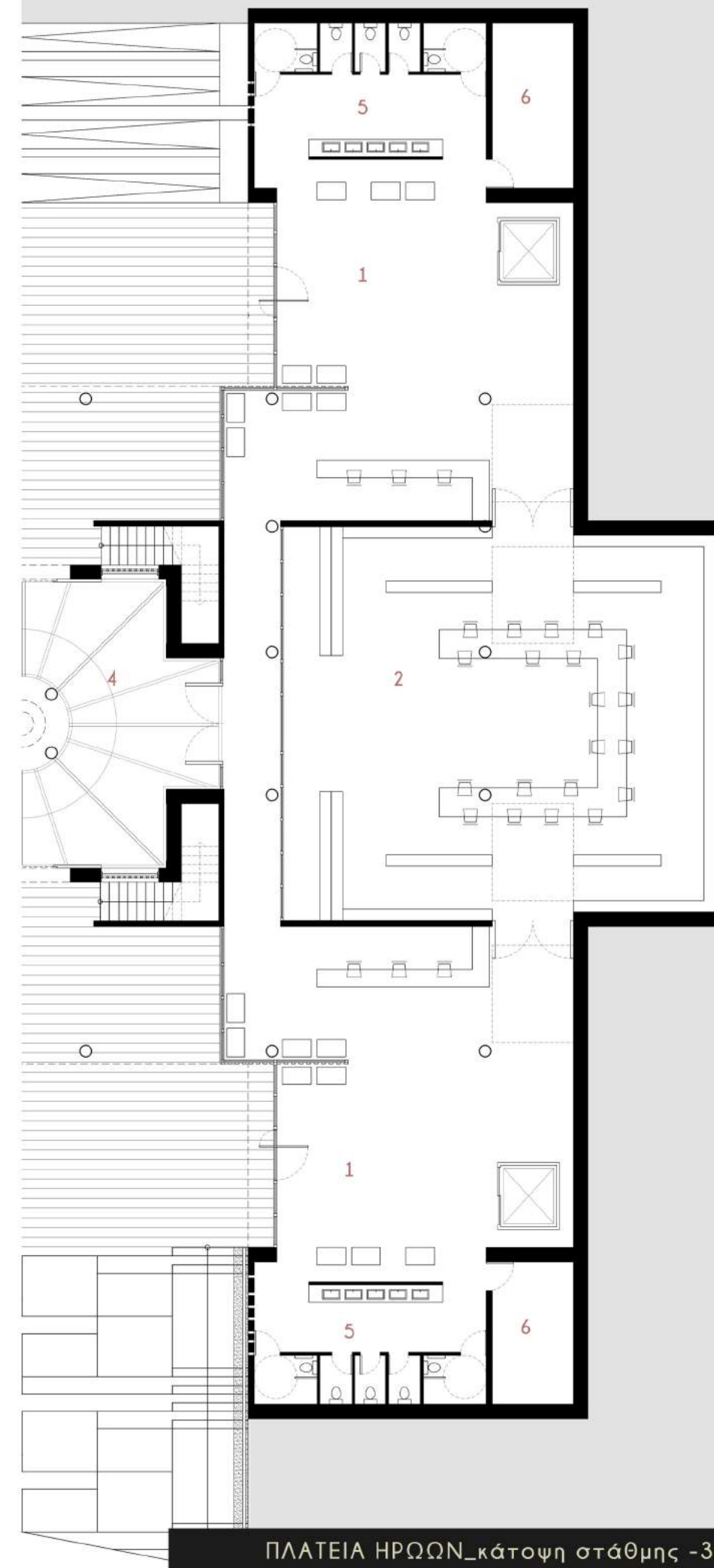
1. χώρος υποδοχής
2. βιβλιοθήκη-αναγνώστηριο
3. εκθεσιακός χώρος
4. ημιπαϊθριος εκθεσιακός χώρος
5. χώροι υγιεινής
6. βοηθητικοί χώροι
7. διοίκηση-αρχαιοθήκη

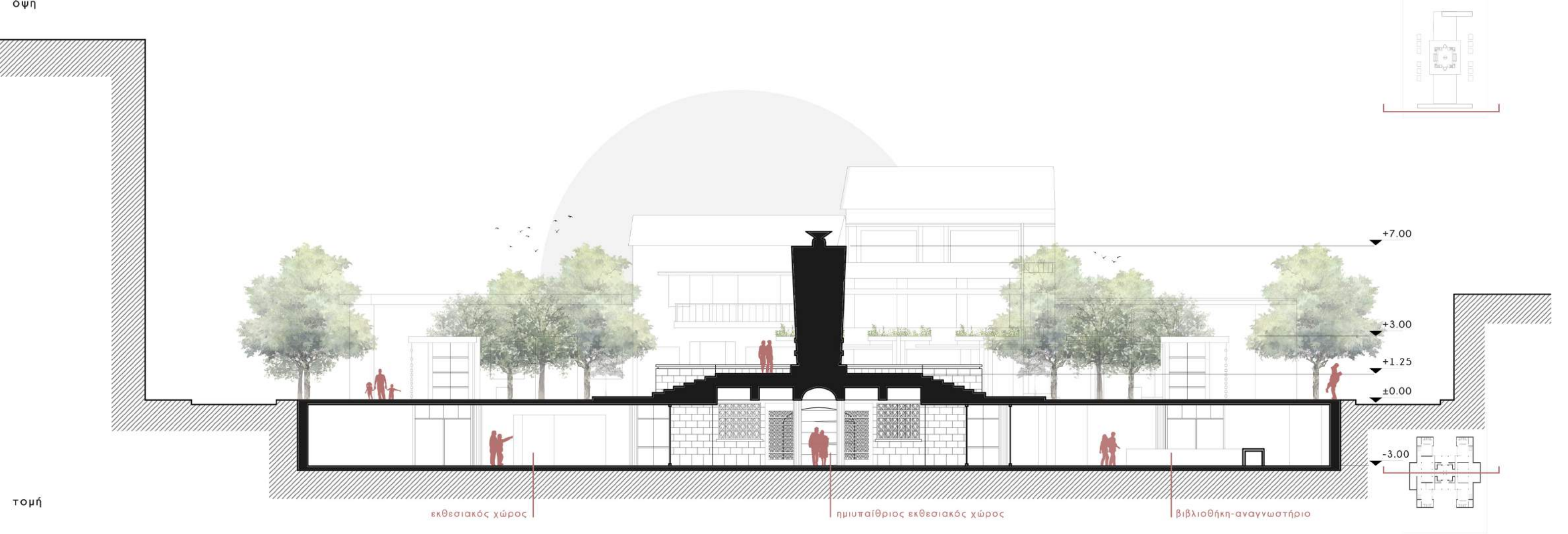
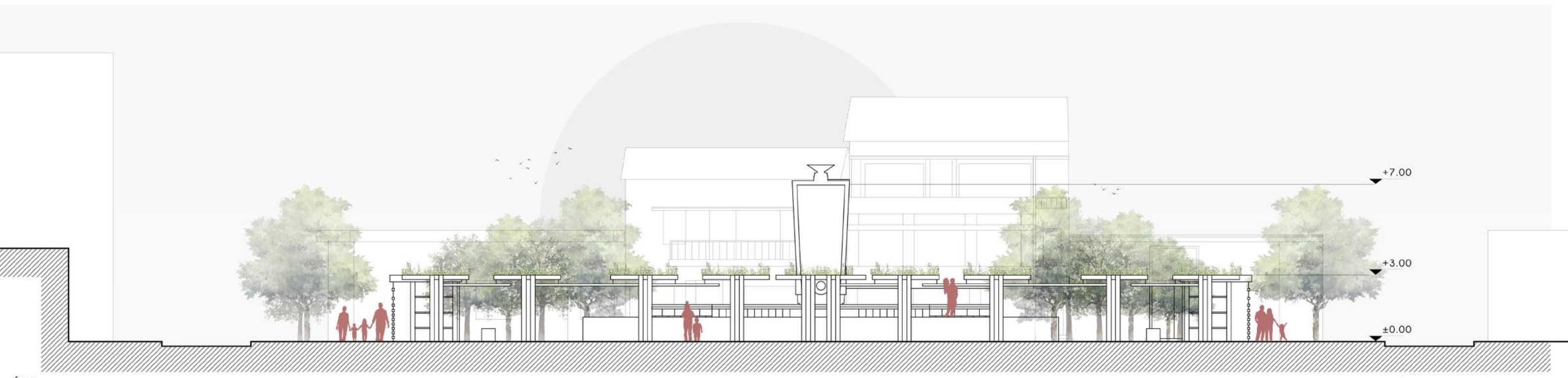

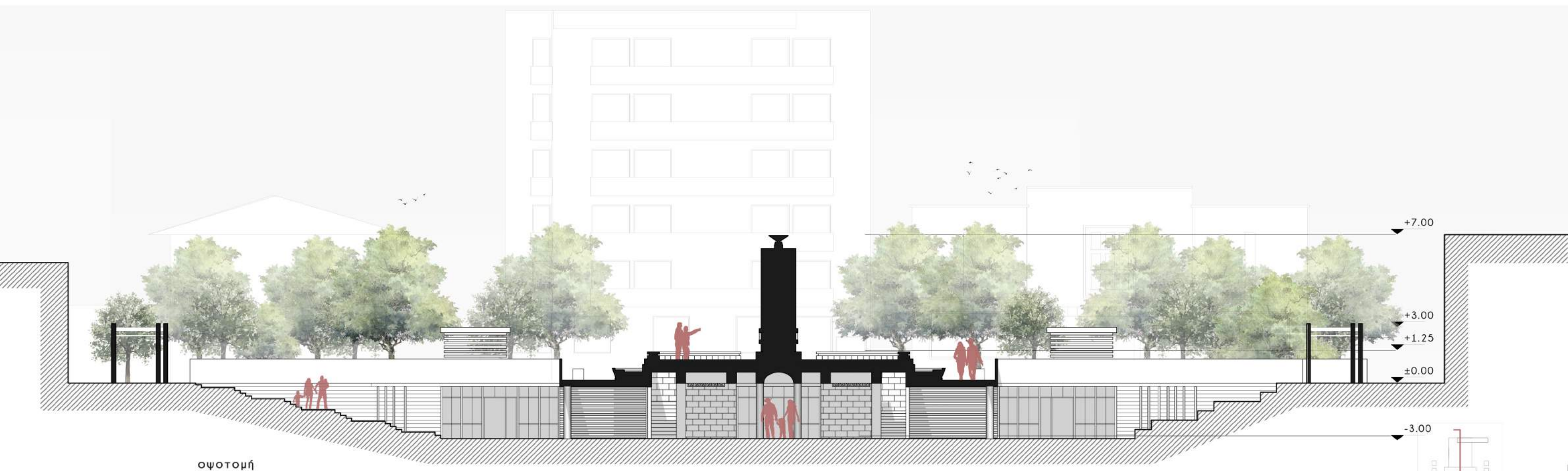
1. χώρος υποδοχής
2. βιβλιοθήκη-αναγναστήριο
3. εκθεσιακός χώρος
4. ημιυπαίθριος εκθεσιακός χώρος
5. χώροι υγιεινής
6. βοηθητικοί χώροι
7. διοίκηση-αρχαιοθήκη

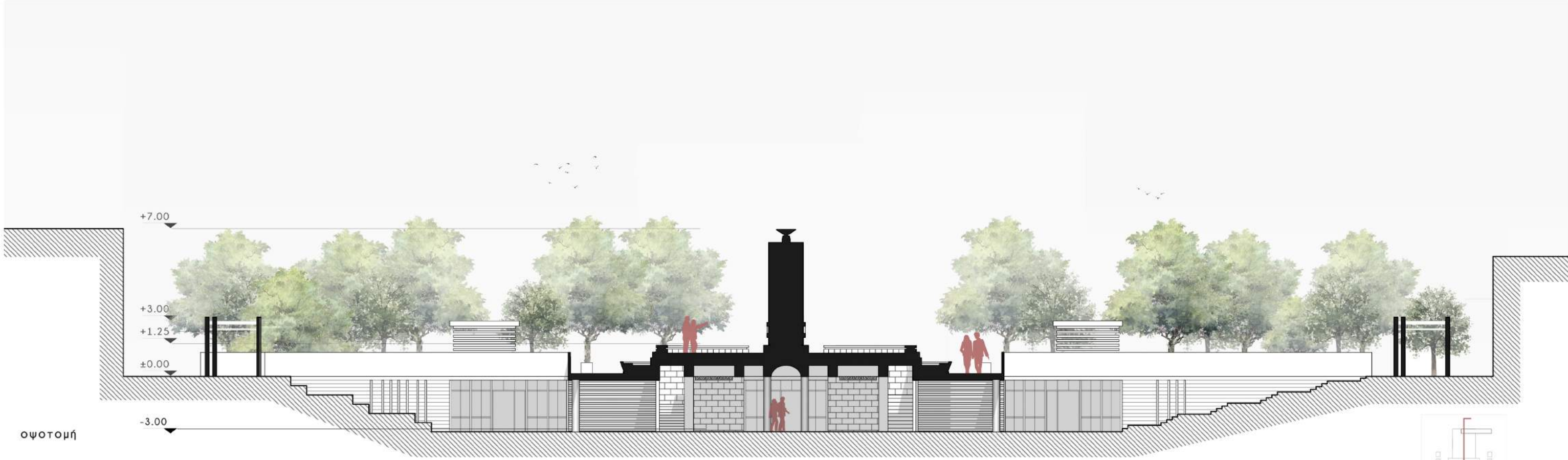

1. χώρος υποδοχής
2. βιβλιοθήκη-αναγναστήριο
3. εκθεσιακός χώρος
4. ημιπαίθριος εκθεσιακός χώρος
5. χώροι υγιεινής
6. βοηθητικοί χώροι
7. διοίκηση-αρχαιοθήκη

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Κύπρου, Το Παράδειγμα της Κυπριακής Πόλης · Ζητήματα Αστικότητας στον Χωρικό Σχεδιασμό. Λευκωσία: Εκδόσεις ΔΟΜΕΣ, 2018

Χριστάκης Σεργίδης, Η Λεμεσός μέχρι την Τουρκοκρατία. Λεμεσός: Έκδοση Ίδρυμα Πανίκου Μαυρέλη, 2003

Χριστάκης Σεργίδης, Λεμεσός: Οινοπώλεως Μέστωμα η επίδραση της παραγωγής και εμπορίας οίνων και οινοπνευμάτων στην ανάπτυξη της πόλης. Λευκωσία: Εκδόσεις Αφή και Χριστάκης Σεργίδης, 2012

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Άντρη Θρασυβούλου, Πλατεία Ηρώων: Λεμεσιανός περιγράφει εμπειρίες του στην άλλοτε κακόφημη συνοικία της Λεμεσού. offsite.com.cy, 18/04/2017

Κρίστιαν Αργυρίδου-Χρίστου, Η δημιουργία του Μνημείου Ηρώων. Ο Φιλελεύθερος

Κρίστιαν Αργυρίδου-Χρίστου, Η πλατεία Ηρώων στη Λεμεσό. Ο Φιλελεύθερος, 01/04/2018

Παναγιώτη Ν. Ερμογένους, Η σημασία των ποικιλόμορφων χρήσεων στο ιστορικό κέντρο της Λεμεσού. cy-arch.com, 11/06/2014

Τίτος Κολώτας, Η κατασκευή του Μνημείου Ηρώων στην ομώνυμη Πλατεία στο κέντρο της πόλης μας. Η Φωνή της Λεμεσού, 2014

Χριστάκης Σεργίδης, Για την Πλατεία Ηρώων. Επιστολή προς το Δήμο Λεμεσού, 06/02/2018

Χριστάκης Σεργίδης, Ιστορικές αναφορές του αστικού σχεδιασμού της Πλατείας Ηρώων. 06/02/2018

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ-ΠΗΓΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

allaboutlimassol.com

blog.terrabook.com

city.sigmalive.com

cy-arch.com

lemesosblog.com

limassol.cyprustimes.com

mixanitouxronou.com.cy

offsite.com.cy

wikipedia.org

facebook.com/pg/cyprusfromabove/photos/?ref=page_internal

ευχαριστώ τον καθηγητή μου Κ.Μωραΐτη για την καθοδήγηση και τις πολύτιμες συμβουλές του,
τους γονείς και τα αδέρφια μου,
την Νιόβη,
τον Νεκτάριο,
τον Χρίστο,
την Άντρια,
την Ξένια,
και τον Παναγιώτη,
για την στήριξη και βοήθεια τους όλα αυτά τα χρόνια.